

EØS-tillegget

ISSN 1022-9310

Nr. 28

til De Europeiske Fellesskaps
Tidende

5. årgang

16.7.1998

I EØS-ORGANER

1. EØS-rådet
2. EØS-komiteen
3. Parlamentarikerkomiteen for EØS
4. Den rådgivende komité for EØS

II EFTA-ORGANER

1. EFTA-statenes faste komité
2. EFTAs overvåkningsorgan

98/EØS/28/01

Vedtak i EFTAs overvåkningsorgan nr. 46/98/COL av 4. mars 1998 om utferdigelse av to kunngjøringer på konkurranseområdet om avgrensning av det relevante marked innen konkurransen i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS), og om avtaler av mindre betydning som ikke kommer inn under EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1 1

3. EFTA-domstolen

III EF-ORGANER

1. Rådet
2. Kommisjonen

98/EØS/28/02

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1097 - Wacker/Air Products) 17

98/EØS/28/03

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1230 - Glaverbel/PPG) 18

98/EØS/28/04

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/JV.4 - Orange/VIAG) 18

98/EØS/28/05

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/JV.5 - Cegetel/Canal+/America Online/Bertelsmann) 19

98/EØS/28/06

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/JV.6 - ERICSSON/NOKIA/PSION) 20

98/EØS/28/07	Melding om samarbeidsavtaler (Sak nr. IV/37.78/F-3)	20
98/EØS/28/08	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1231 – IVO/Stockholm Energi)	21
98/EØS/28/09	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.931 – Neste/IVO)	22
98/EØS/28/10	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1148 – STET/GET/Madrid Cable)	22
98/EØS/28/11	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1153 – Krauss-Maffei/Wegmann)	22
98/EØS/28/12	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1154 – McDermott/ETPM)	23
98/EØS/28/13	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1162 – GE/Bayer)	23
98/EØS/28/14	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1186 – GEAL/CREA/CGE)	24
98/EØS/28/15	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1100 - CGEA/Linjebuss)	24
98/EØS/28/16	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1101 – Hermes/Sampo/FGB - FCIC)	25
98/EØS/28/17	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1110 – VAW/Reynolds Metals)	25
98/EØS/28/18	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1122 – Kredietbank/Cera Bank)	26
98/EØS/28/19	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1142 – Commercial Union/General Accident)	26
98/EØS/28/20	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1146 – SHV Energy/Thyssen Klöckner Recycling (se EKSF 1271)	27
98/EØS/28/21	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1178 – Koch/Euro Splitter & J. Aron)	27
98/EØS/28/22	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1195 – Siebe/Eurotherm)	28
98/EØS/28/23	Statsstøtte - Sak nr. C 11/98 - Tyskland	28
98/EØS/28/24	Statsstøtte - Sak nr. C 21/98 - Italia	29
98/EØS/28/25	Statsstøtte - Sak nr. C 48/97 - Sverige	29
98/EØS/28/26	Statsstøtte - Sak nr. C 17/98 - Tyskland	29

98/EØS/28/27	Kunngjøring fra den franske regjering i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF av 30. mai 1994 om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner30
98/EØS/28/28	Liste over kunngjorte kommisjonsdokumenter30
98/EØS/28/29	Liste over EØS-relevante dokumenter oversendt fra Kommisjonen til Rådet i perioden 1.6. - 19.6.199832
98/EØS/28/30	Informasjonsrutine - tekniske forskrifter34
3. Domstolen	
98/EØS/28/31	Informasjon fra De europeiske fellesskaps domstol36
98/EØS/28/32	Informasjon fra De europeiske fellesskaps førsteinstansdomstol41

EFTA-ORGANER

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

VEDTAK I EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

98/EØS/28/01

nr. 46/98/COL

av 4. mars 1998

om utferdigelse av to kunngjøringer på konkurranseområdet om avgrensning av det relevante marked innen konkurranseretten i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS), og om avtaler av mindre betydning som ikke kommer inn under EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN HAR -

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde⁽¹⁾, særlig artikkel 55,

under henvisning til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol⁽²⁾, særlig artikkel 5 nr. 2 bokstav b) og artikkel 25 nr. 1,

etter samråd med Europakommisjonen, og

ut fra følgende betraktninger:

Europakommisjonen har vedtatt en kunngjøring om avgrensning av det relevante marked innen Fællesskapets konkurranserettt⁽³⁾ og en kunngjøring om avtaler av mindre betydning som ikke kommer inn under artikkel 85 nr. 1 i traktaten om opprettelse av Det europeiske fællesskap⁽⁴⁾.

Disse kunngjøringene er relevante også for Det europeiske økonomiske samarbeidsområde.

Det er nødvendig å gi foretak en viss rettleiding, ved å gjøre rede for de prinsipper og regler som EFTAs overvåkningsorgan vil følge ved anvendelse av begrepene relevant produktmarked og relevant geografisk marked, og ved vurdering av om en avtale påvirker samhandelen og konkurransen merkbart i henhold til EØS-avtalens artikkel 53 til 60.

En ensartet anvendelse av konkurransereglene i EØS skal sikres i hele Det europeiske økonomiske samarbeidsområde.

I henhold til punkt II under overskriften "Generelt" på slutten av EØS-avtalens vedlegg XIV skal Overvåkningsorganet, etter samråd med EF-kommisjonen, vedta rettsakter tilsvarende dem som vedtas av EF-kommisjonen, med sikte på å opprettholde like konkurransevilkår -

⁽¹⁾ Heretter kalt EØS-avtalen.

⁽²⁾ Heretter kalt overvåknings- og domstolsavtalen.

⁽³⁾ EFT nr. C 372 av 9.12. 1997, s. 5.

⁽⁴⁾ EFT nr. C 372 av 9.12. 1997, s. 13.

GJORT DETTE VEDTAK:

1. EFTAs overvåkningsorgan utferdiger følgende kunngjøringer som vedlegg I og II til dette vedtak:
 - Kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan om avgrensning av det relevante marked innen konkurranseretten i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS),
 - Kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan om avtaler av mindre betydning som ikke kommer inn under EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1.
2. Dette vedtak og de vedlagte kunngjøringer har gyldighet i engelsk språkversjon og skal offentliggjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til De Europeiske Fellesskaps Tidende.

Utferdiget i Brussel, 4. mars 1998

For EFTAs overvåkningsorgan

Knut Almestad
President

Hannes Hafstein
Medlem av kollegiet

VEDLEGG I

KUNNGJØRING FRA EFTAs OVERVÅKNINGSORGAN OM AVGRENSNING AV DET RELEVANTE MARKED INNEN KONKURRANSERETTE I DET EUROPEISKE ØKONOMISKE SAMARBEIDSSOMRÅDE (EØS)

- A. Denne kunngjøring er utferdiget i henhold til reglene i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen) og avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (overvåknings- og domstolsavtalen).
- B. Europakommisjonen har utferdiget en kunngjøring om avgrensning av det relevante marked innen Fællesskapets konkurranserett⁽¹⁾. Denne ikke-bindende rettsakten omhandler de prinsipper og regler som Europakommisjonen følger på konkurranseområdet.
- C. EFTAs overvåkningsorgan anser ovennevnte rettsakt som relevant for EØS. For å opprettholde like konkurransevilkår og sikre en ensartet anvendelse av konkurransereglene i EØS i hele Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, vedtar EFTAs overvåkningsorgan denne kunngjøring med hjemmel i artikkel 5 nr. 2 bokstav b) i overvåknings- og domstolsavtalen. Ved anvendelse av de relevante konkurranseregler for EØS i en bestemt sak, vil Overvåkningsorganet vil følge de prinsipper og regler som er fastsatt i denne kunngjøring.

I INNLEDNING

1. Formålet med denne kunngjøring er å gjøre rede for hvordan EFTAs overvåkningsorgan anvender begrepene relevant produktmarked og relevant geografisk marked i sin håndheving av EØS-avtalens konkurranseregler, særlig bestemmelsene i overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 4 kapittel II⁽²⁾, EØS-avtalens vedlegg XIV nr. 1 og overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 4 kapittel XIII⁽³⁾, samt de tilsvarende regler i andre sektorer som f.eks. transport og kull og stål⁽⁴⁾.
2. Markedsavgrensning benyttes som et middel til å trekke opp grensene for konkurransen mellom foretak, og tjener til å fastlegge rammene for Overvåkningsorganets anvendelse av konkurransepolitikken. Hovedformålet med markedsavgrensningen er på en systematisk måte å identifisere de begrensninger i den konkurransemessige handlefrihet som de berørte foretak står overfor⁽⁵⁾. Formålet med å avgrense et marked både som produktmarked og som geografisk marked, er å identifisere hvilke faktiske konkurrenter som er i stand til å begrense de berørte foretakenes markedsatferd og hindre dem i å opptre uavhengig av et effektivt konkurranstrykk. Det er ut fra denne synsvinkel at en markedsavgrensning gjør det mulig bl.a. å beregne markedsandeler, som kan gi nyttig informasjon om markedsinnflytelse med sikte på å vurdere dominans eller anvendelse av EØS-avtalens artikkel 53.
3. Som det framgår av avsnittet ovenfor, er begrepet "relevant marked" forskjellig fra de markedsdefinisjoner som ofte benyttes i andre sammenhenger. F.eks. bruker foretak ofte uttrykket "marked" for å vise til området der de selger sine varer, eller generelt om den næringsgren eller sektor de tilhører.
4. Avgrensning av det relevante marked både som produktmarked og geografisk marked er ofte av avgjørende betydning for vurderingen av en konkurransesak. Ved å offentliggjøre den framgangsmåte EFTAs overvåkningsorgan følger ved avgrensning av et marked og å oppgi hvilke kriterier og opplysninger som legges til grunn for dets vedtak, søker EFTAs overvåkningsorgan å oppnå større åpenhet om sin politikk og beslutningstaking på konkurranseområdet.

⁽¹⁾ EFT nr. C 372 av 9.12.1997, s. 5.

⁽²⁾ Svarer til rådsforordning (EØF) nr. 17/62 (Generell saksbehandling).

⁽³⁾ Svarer til rådsforordning (EØF) nr. 4064/89 (Tilsyn med foretakssammenslutninger).

⁽⁴⁾ I statsstøttesaker er det støttmottakeren og den berørte næringsgren/ sektor, snarere enn de begrensninger i den konkurransemessige handlefrihet støttmottakeren står overfor, som er gjenstand for vurdering. Når det i en bestemt sak skal tas stilling til markedsinnflytelse og dermed det relevante marked, kan framgangsmåten beskrevet i denne kunngjøring delvis legges til grunn ved vurdering av statsstøttesaker.

⁽⁵⁾ I denne kunngjøring menes med berørte foretak partene i foretakssammenslutningen når det dreier seg om en foretakssammenslutning, det foretak som undersøkes eller klageren i forbindelse med undersøkelser etter EØS-avtalens artikkel 54, og partene i avtalen i forbindelse med undersøkelser i henhold til artikkel 53.

5. Større åpenhet vil også føre til at foretak og deres rådgivere lettere kan forutse muligheten for at EFTAs overvåkningsorgan vil ha innvendinger av konkurransemessig art i den enkelte sak. Foretakene bør derfor ta denne muligheten i betraktning i sin egen interne beslutningsprosess, bl.a. når de vurderer oppkjøp, opprettelse av fellesforetak eller inngåelse av visse avtaler. Det tas også sikte på å gi foretak bedre innblikk i hvilke opplysninger Overvåkningsorganet anser som relevante i forbindelse med markedsavgrensningen.
6. EFTAs overvåkningsorgans tolking av begrepet "relevant marked" berører ikke en eventuell tolking gitt av EFTA-domstolen eller av De europeiske fællesskaps domstol eller førsteinstansdomstol.

II AVGRENSNING AV DET RELEVANTE MARKED

Avgrensning av det relevante produktmarked og det relevante geografiske marked

7. Det relevante marked er definert i visse bestemmelser knyttet til EØS-avtalens artikkel 53 og 54, særlig bestemmelsene i avsnitt 6 i blankett A/B til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 4 kapittel II⁽⁶⁾ samt bestemmelsene i avsnitt 6 i blankett CO til EØS-avtalens vedlegg XIV nr. 1 og overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 4 kapittel XIII⁽⁷⁾. For "relevant produktmarked" gis følgende definisjon:

"Et relevant produktmarked omfatter alle varer og/eller tjenester som etter forbrukerens oppfatning er innbyrdes ombyttelige eller substituerbare ut fra egenskaper, pris og bruksområde."

8. For "relevant geografisk marked" gis følgende definisjon:

"Et relevant geografisk marked omfatter et område der de berørte foretak tilbyr varer eller tjenester, der konkurransevilkårene er tilstrekkelig ensartet, og som kan holdes atskilt fra tilgrensende områder særlig fordi konkurransevilkårene der er merkbart forskjellige".

9. Ved vurdering av et gitt konkurransemessig spørsmål er det relevante marked derfor en kombinasjon av produktmarkedet og det geografiske marked. EFTAs overvåkningsorgan tolker definisjonene i nr. 7 og 8 (som svarer til rettspraksis ved De europeiske fællesskaps domstol og førsteinstansdomstol samt dets egen beslutningspraksis) i samsvar med retningslinjene i denne kunngjøring.

Begrepet relevant marked og målene for konkurransepolitikken i EØS

10. Begrepet relevant marked er nært knyttet til de mål som søkes nådd gjennom konkurransepolitikken i EØS. Eksempelvis er formålet med å føre tilsyn med strukturelle endringer i tilbudet av en vare/tjeneste innenfor rammen av tilsynet med foretakssammenslutninger i EØS, å hindre etablering eller styrking av en dominerende stilling som vil kunne føre til at effektiv konkurranse blir betydelig innskrenket i en vesentlig del av det territorium som omfattes av EØS-avtalen. I henhold til konkurransereglene i EØS foreligger det en dominerende stilling når et foretak eller en gruppe foretak i betydelig grad kan opptre uavhengig av sine konkurrenter og kunder, og, i siste instans, av forbrukerne.⁽⁸⁾ En slik stilling oppstår vanligvis når et foretak eller en gruppe foretak står for en stor andel av tilbudet i et bestemt marked, forutsatt at også andre faktorer som analyseres i vurderingen (bl.a. etableringshindringer og kundenes reaksjonsmulighet) peker i samme retning.
11. Den samme framgangsmåten følges av EFTAs overvåkningsorgan ved anvendelse av EØS-avtalens artikkel 54 på foretak som alene eller samlet har en dominerende stilling. I henhold til protokoll 4 kapittel II i overvåknings- og domstolsavtalen⁽⁹⁾ har EFTAs overvåkningsorgan myndighet til å undersøke og bringe til opphør enhver utilbørlig utnyttelse av en dominerende stilling, som også må vurderes på grunnlag av det relevante marked. Det kan også være nødvendig å foreta en markedsavgrensning ved anvendelse av EØS-avtalens artikkel 53, særlig når det tas stilling til om det foreligger merkbare konkurransebegrensninger eller om vilkårene i artikkel 53 nr. 3 bokstav b) for unntak fra anvendelsen av artikkel 53 nr. 1 er oppfylt.

⁽⁶⁾ Se fotnote 2.

⁽⁷⁾ Se fotnote 3.

⁽⁸⁾ Definisjon fastsatt av De europeiske fællesskaps domstol i dom av 13. februar 1979 i sak C-85/76 Hoffmann-La Roche [1979] saml. 461, og senere bekreftet i andre dommer.

⁽⁹⁾ Se fotnote 2.

12. Kriteriene for avgrensning av det relevante marked benyttes generelt ved vurdering av visse typer markedsatferd og av strukturelle endringer i produkttilbudet. Metoden kan likevel gi forskjellig resultat avhengig av hvilke konkurransemessige spørsmål som undersøkes. Avgrensningen av det geografiske marked kan bli en annen ved vurdering av en foretakssammenslutning, der det hovedsakelig er framtidige forhold som undersøkes, enn ved undersøkelse av foretakenes tidligere atferd. Et forskjellig tidsperspektiv i ulike saker kan føre til at det geografiske marked blir avgrenset forskjellig for de samme produktene, avhengig av om EFTAs overvåkningsorgan undersøker en endring i tilbudsstrukturen, f.eks. en foretakssammenslutning eller et fellesforetak opprettet med sikte på samarbeid, eller spørsmål knyttet til tidligere atferd.

Grunnleggende prinsipper for markedsavgrensningen

Konkurransemessige begrensninger i foretaks handlefrihet

13. Foretak er utsatt for tre hovedtyper av konkurransemessige begrensninger i sin handlefrihet: etterspørselssubstitusjon, tilbudssubstitusjon og potensiell konkurranse. Ved avgrensning av det relevante marked anses etterspørselssubstitusjon fra et økonomisk synspunkt å ha den mest umiddelbare og effektive disiplinerende virkning på leverandører av et gitt produkt, særlig med hensyn til prisfastsettelsen. Et foretak eller en gruppe foretak har ingen vesentlig innflytelse på salgsvilkårene, herunder prisene, dersom kundene lett kan skifte over til andre tilgjengelige substituerbare produkter eller til leverandører andre steder. En markedsavgrensning består derfor i hovedsak i å fastslå hvilke reelle alternative forsyningskilder de aktuelle foretakenes kunder har, både med hensyn til varer/tjenester og leverandørenes geografiske beliggenhet.
14. Konkurransemessige begrensninger i handlefriheten som følge av substitusjon på tilbudssiden, unntatt av den art som er beskrevet i nr. 20-23, og som følge av potensiell konkurranse, er generelt mindre direkte og krever i alle tilfeller en analyse av andre faktorer. Slike begrensninger tas derfor i betraktning på et senere stadium i konkurransevurderingen.

Etterspørselssubstitusjon

15. Vurdering av etterspørselssubstitusjon innebærer en undersøkelse av hvilke produkter forbrukeren anser som substituerbare. Dette kan f.eks. skje ved et tankeeksperiment, der man forutsetter en liten, men varig økning i de relative priser, og vurderer kundenes sannsynlige reaksjon på denne prisøkningen. Ved markedsavgrensningen fokuseres det av praktiske årsaker på prisene, særlig etterspørselssubstitusjon som følge av små, varige endringer i de relative priser. Dette kan gi klare indikasjoner på hva slags opplysninger som er relevante for markedsavgrensningen.
16. Metoden innebærer at det tas utgangspunkt i den type produkter som de aktuelle foretakene selger og området der de selger dem, og at ytterligere produkter og områder tas med i eller holdes utenfor markedsavgrensningen, avhengig av om konkurransen fra disse produktene og områdene er tilstrekkelig til å påvirke eller legge begrensninger på prisfastsettelsen for partenes produkter på kort sikt.
17. Det avgjørende spørsmål er om partenes kunder ville skifte over til lett tilgjengelige substituerbare produkter eller til leverandører andre steder som svar på en slik hypotetisk, liten (i størrelsesorden 5 %-10 %), men varig relativ prisøkning for de produkter og områder som undersøkes. Dersom substitusjonen antas å være tilstrekkelig til at prisøkningen blir ulønnsom på grunn av tapt omsetning, regnes ytterligere substituerbare produkter og områder med i det relevante marked, inntil det oppnås et sett produkter og geografiske områder der små, varige økninger i de relative prisene vil være lønnsomme. En tilsvarende analyse kan foretas i tilfeller som gjelder konsentrasjon av kjøpermakt, der utgangspunktet for analysen er leverandøren, og priskriteriet benyttes for å fastslå hvilke alternative distribusjonskanaler eller utsalgssteder som finnes for leverandørenes produkter. Ved anvendelse av disse prinsipper bør det tas nøye hensyn til visse særlige tilfeller som beskrevet i nr. 56 og 58.

18. Denne metoden kan belyses med et praktisk eksempel, der den anvendes på en sammenslutning mellom mineralvannprodusenter. I et slikt tilfelle vil det måtte undersøkes om mineralvann av ulike smakstyper tilhører samme marked. I praksis er spørsmålet om forbrukere av smakstype A ville skifte over til andre smakstyper ved en varig prisøkning på 5 % til 10 % for smakstype A. Dersom et tilstrekkelig antall forbrukere ville skifte over til f.eks. smakstype B i et slikt omfang at prisøkningen for smakstype A ikke ville være lønnsom på grunn av tapt omsetning, ville markedet omfatte minst smakstype A og B. Denne framgangsmåten utvides deretter til andre tilgjengelige smakstyper, inntil det foreligger et sett produkter som ikke utløser tilstrekkelig etterspørsels-substitusjon som følge av prisøkningen.
19. Generelt, og ved undersøkelse av foretakssammenslutninger spesielt, vil den pris det tas utgangspunkt i, være den gjeldende markedspris. Dette kan stille seg annerledes dersom den gjeldende pris ikke er fastlagt under tilstrekkelig konkurranse. Særlig ved undersøkelse av utilbørlig utnyttelse av en dominerende stilling, vil muligheten for at den gjeldende pris allerede er vesentlig økt, bli tatt i betraktning.

Tilbudssubstitusjon

20. Substitusjon på tilbudssiden kan også tas i betraktning ved markedsavgrensningen dersom den har de samme umiddelbare og direkte virkninger som etterspørselssubstitusjon. Dette forutsetter at leverandørene som reaksjon på små og varige endringer i relative priser kan omstille produksjonen til de varene det gjelder og markedsføre dem på kort sikt⁽¹⁰⁾ uten at det medfører betydelige tilleggskostnader eller vesentlig risiko. Dersom disse vilkår er oppfylt, vil tilleggsproduksjonen som bringes på markedet, ha en disiplinerende virkning på de berørte foretakenes konkurranseatferd. Slike umiddelbare og direkte virkninger tilsvarer virkningene av etterspørselssubstitusjon.
21. Slike situasjoner vil ofte oppstå når foretak markedsfører et produkt i mange forskjellige kvaliteter eller varianter. Selv om de ulike kvalitetene ikke er substituerbare for en gitt endelig forbruker eller gruppe forbrukere, vil de ulike kvalitetene tilhøre samme produktmarked dersom de fleste leverandørene kan tilby og selge de forskjellige kvalitetene umiddelbart og uten betydelige tilleggskostnader som beskrevet ovenfor. I slike tilfeller vil det relevante produktmarked omfatte alle produkter som er substituerbare på etterspørsels- og tilbudssiden, og omsetningen av disse produktene vil bli sammenlagt for å beregne markedets samlede verdi eller volum. Ulike geografiske områder kan samles under ett ut fra samme begrunnelse.
22. Papirnæringen kan benyttes som et praktisk eksempel på undersøkelse av tilbudssubstitusjon ved avgrensning av produktmarkeder. Papir tilbys vanligvis i en rekke forskjellige kvaliteter, fra standard skrivepapir til høykvalitetspapir til bruk f.eks. ved utgivelse av kunstbøker. Fra et etterspørselssynspunkt kan de forskjellige papirkvalitetene ikke benyttes til samme formål; f.eks. kan en kunstbok eller en kvalitetsutgivelse ikke baseres på lavkvalitetspapir. Papirfabrikkene kan imidlertid som regel framstille ulike papirkvaliteter, og produksjonen vil kunne tilpasses på kort varsel og med lave omkostninger. Med mindre det foreligger særlige distribusjonsproblemer, kan papirprodusentene derfor konkurrere om bestillinger på de forskjellige kvalitetene, særlig dersom bestillingene foretas i tilstrekkelig god tid til at produksjonsplanene kan endres. I slike tilfeller ville EFTAs overvåkningsorgan ikke avgrense et eget marked for hver papirkvalitet og dens respektive bruksformål. De ulike papirkvalitetene inngår i det relevante marked, og omsetningen legges sammen for å beregne markedets samlede verdi og volum.
23. Ved markedsavgrensningen tas det ikke hensyn til substitusjon på tilbudssiden som innebærer en vesentlig tilpasning av eksisterende materielle og immaterielle aktiva, tilleggsinvesteringer, strategiske beslutninger eller forsinkelser. Eksempler på tilbudssubstitusjon der EFTAs overvåkningsorgan sannsynligvis ikke ville utvide avgrensningen av markedet, kan finnes på området forbrukervarer, f.eks. når det gjelder drikkevarer hvor varemerket har betydning for markedsføringen. Selv om tapperiene i prinsippet kan produsere ulike drikkevarer, må det påregnes visse kostnader og forsinkelser (i forbindelse med reklame, produkttesting og distribusjon) før varen faktisk kan omsettes. I slike tilfeller vil virkningene av tilbudssubstitusjon og andre former for potensiell konkurranse vurderes på et senere tidspunkt i analysen.

⁽¹⁰⁾ Dvs i en periode som ikke innebærer betydelige tilpasninger i eksisterende materielle og immaterielle aktiva (se nr. 23).

Potensiell konkurranse

24. Den tredje typen begrensning i den konkurransemessige handlefrihet, potensiell konkurranse, tas ikke i betraktning ved markedsavgrensningen, idet det kreves en analyse av visse faktorer og forhold knyttet til vilkårene for markedsadgang for å fastslå om potensiell konkurranse faktisk utgjør en effektiv begrensning i den konkurransemessige handlefrihet. En slik analyse utføres eventuelt på et senere stadium, generelt først når de berørte foretakenes stilling på det relevante marked er fastslått, og denne stillingen synes konkurransemessig betenkelig.

III VURDERINGSGRUNNLAG FOR AVGRENSNING AV DET RELEVANTE MARKED

Avgrensning av det relevante marked i praksis

Produktmarkedet

25. For å vurdere i hvilken grad substitusjon finner sted, kan en rekke ulike faktorer legges til grunn. I noen tilfeller vil enkelte av disse faktorene være avgjørende, avhengig av de forhold som kjennetegner den næring og de varer eller tjenester som undersøkes. De samme faktorene kan være uten betydning i andre saker. I de fleste tilfeller vil beslutningen måtte baseres på en vurdering av en rekke forskjellige kriterier og faktorer. EFTAs overvåkningsorgan har en åpen tilnærming til empirisk informasjon med sikte på å gjøre effektiv bruk av alle relevante opplysninger som foreligger i den enkelte sak, og følger ingen fastlagt rangorden som avgjør hvordan de ulike informasjonskilder eller faktorer skal vektlegges.
26. Kort sammenfattet skjer avgrensningen av det relevante marked på følgende måte: ved vurdering av f.eks. en foretakssammenslutning eller en konkurransebegrensning vil EFTAs overvåkningsorgan som regel kunne foreta en grov avgrensning av et mulig relevant marked ut fra de foreløpige opplysninger som foreligger eller opplysninger framlagt av de berørte foretak. Av praktiske grunner vil som regel noen få alternative relevante markeder bli skissert i den enkelte sak. Med hensyn til produktmarkedet vil det f.eks. ofte være hensiktsmessig å fastslå om produkt A og produkt B tilhører samme produktmarked eller ikke. Dersom produkt B anses å tilhøre det relevante marked, kan dette ofte være tilstrekkelig til at saken ikke lenger framstår som konkurransemessig betenkelig.
27. I slike tilfeller er det ikke nødvendig å ta stilling til om markedet omfatter ytterligere produkter eller å foreta en endelig og presis avgrensning av produktmarkedet. Dersom det forhold som undersøkes, ikke synes konkurransemessig betenkelig ut fra de mulige alternative markedsavgrensninger, vil spørsmålet om markedsavgrensning forbli åpent, noe som begrenser omfanget av de opplysninger foretakene må framlegge.

Det geografiske marked

28. Den framgangsmåte som følges av EFTAs overvåkningsorgan ved avgrensning av det geografiske marked, kan sammenfattes på følgende måte: Overvåkningsorganet vil i første omgang bedømme det geografiske markedets størrelse på grunnlag av generelle opplysninger om fordelingen av markedsandeler mellom partene og deres konkurrenter og foreta en foreløpig analyse av prisene og prisforskjellene på nasjonalt plan og på EØS-plan. Denne første fasen benyttes hovedsakelig som en arbeidshypotese som danner grunnlag for Overvåkningsorganets videre undersøkelse med sikte på en nøyaktig avgrensning av det geografiske marked.
29. Dersom det foreligger et bestemt mønster med hensyn til priser og markedsandeler, må grunnene til dette undersøkes. Foretak kan ha høye markedsandeler på sine hjemmemarkeder utelukkende av historiske årsaker, og omvendt kan en homogen tilstedeværelse av foretak i hele EØS være forenlig med nasjonale eller regionale geografiske markeder. Den innledende arbeidshypotesen vil derfor bli sammenholdt med en analyse av særtrekk ved etterspørselen (betydningen av nasjonale eller lokale preferanser, kundenes kjøpsmønster, produkt differensiering/varemerker mv) for å fastslå om foretak i ulike områder faktisk utgjør en reell alternativ forsyningskilde for forbrukerne. Dette tankeeksperimentet er også her basert på substitusjon som følge av endringer i relative priser, og spørsmålet er igjen om partenes kunder på kort sikt og uten betydelige omkostninger ville skifte over til leverandører andre steder.

30. Overvåkningsorganet vil om nødvendig foreta en ytterligere undersøkelse av andre faktorer på tilbudssiden for å forvisse seg om at foretak i ulike områder ikke hindres i å utvide sitt salg til hele det geografiske marked på konkurransemessige vilkår. Denne analysen vil omfatte undersøkelse av eventuelle krav som innebærer at foretakene må være lokalt representert for å kunne selge i et visst område, vilkårene for adgang til distribusjonskanalene, kostnadene knyttet til opprettelse av et distribusjonsnett og hvorvidt det foreligger lovgivningsmessige hindringer som følge av offentlige innkjøpsavtaler, prisreguleringer, kvoter og tariffier som begrenser handelen eller produksjonen, tekniske standarder, monopoler, regler om etableringsadgang, krav til offentlige tillatelser, emballasjeforskrifter osv. Kort sagt tar EFTAs overvåkningsorgan sikte på å påvise eventuelle hindringer som skjermer foretak i et visst område mot konkurranstrykk fra foretak utenfor dette området, for å kunne fastslå nøyaktig i hvilken grad markedene er integrert på nasjonalt, europeisk og globalt plan.
31. Det faktiske mønsteret og utviklingen i handelsstrømmene gir nyttige tilleggsopplysninger med hensyn til den økonomiske betydning av hver etterspørsels- og tilbudsfaktor nevnt ovenfor og i hvilken utstrekning de eventuelt utgjør faktiske hindringer som medfører atskilte geografiske markeder. En analyse av handelsstrømmene tar generelt for seg transportkostnadene og i hvilken grad disse kan være til hinder for handelen mellom ulike områder, idet det tas hensyn til produksjonsanleggenes beliggenhet, produksjonskostnader og relativt prisnivå.

Markedsintegrasjon i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde

32. Endelig tar EFTAs overvåkningsorgan ved avgrensning av det geografiske marked også hensyn til den fortløpende markedsintegrasjon i EØS. Ved vurdering i henhold til EØS-avtalen⁽¹¹⁾ av virkningene på konkurransen av f.eks. en foretakssammenslutning eller et strukturelt fellesforetak, kan det ikke ses bort fra tiltak som er vedtatt og iverksatt for å fjerne handelshindringer og fremme markedsintegrasjonen i EØS. Dersom nasjonale markeder har vært kunstig avskjermert fra hverandre på grunn av lovgivningsmessige hindringer som nå er fjernet, kreves det forsiktighet ved vurdering av tidligere forhold når det gjelder priser, markedsandeler eller handelsmønstre. Når det geografiske marked skal avgrenses i forbindelse med vurdering av foretakssammenslutninger og fellesforetak, kan det derfor være berettiget å ta hensyn til en markedsintegrasjon som på kort sikt medfører et større geografisk marked.

Innhenting av opplysninger

33. Når det anses nødvendig å foreta en nøyaktig markedsavgrensning, vil EFTAs overvåkningsorgan ofte kontakte de viktigste kundene og de største foretakene i den aktuelle næringen for å be om deres synspunkter på grensene for produktmarkedet og det geografiske marked, og for å innhente de faktiske opplysninger som kreves for å kunne trekke en konklusjon. Overvåkningsorganet vil eventuelt også henvende seg til de relevante bransjeorganisasjoner, og til selskaper på tidligere ledd i distribusjonskjeden, for eventuelt å kunne avgrense egne produktmarkeder og geografiske markeder for forskjellige produksjons- eller distribusjonsnivåer for de varer eller tjenester det gjelder. Det kan også anmode om tilleggsopplysninger fra de berørte foretakene.
34. EFTAs overvåkningsorgan vil eventuelt rette skriftlige anmodninger om opplysninger til markedsdeltakerne nevnt ovenfor. Disse anmodningene vil som regel omfatte spørsmål som gjelder foretakenes oppfatninger om mulige reaksjoner på hypotetiske prisøkninger, og deres synspunkter på grensene for det relevante marked. Samtidig vil foretakene bli bedt om å framlegge de faktiske opplysninger som Overvåkningsorganet anser som nødvendige for å kunne trekke en konklusjon om avgrensningen av det relevante marked. Overvåkningsorganet kan eventuelt også føre samtaler med markedsdirektøren eller andre ansatte i ledende stillinger i de aktuelle foretakene for å få en bedre forståelse av hvordan forhandlingene mellom leverandører og kunder foregår, og for å sette seg inn i forhold av betydning for avgrensningen av det relevante marked. Overvåkningsorganet kan eventuelt også avlegge besøk eller foreta inspeksjoner hos partene, deres kunder og/eller deres konkurrenter for å få bedre innsikt i hvordan de aktuelle varene framstilles og selges.

⁽¹¹⁾ Det bemerkes at EØS-avtalen har et mer begrenset virkeområde enn EF-traktaten. Bl.a. kan det faktum at Det europeiske økonomiske samarbeidsområde ikke er en tollunion og at EØS-avtalen får begrenset anvendelse på visse varer, påvirke utfallet av en vurdering av markedsintegrasjon mellom EFTA-statene og mellom EFTA-statene og Fællesskapet.

35. De opplysninger som anses å utgjøre et relevant vurderingsgrunnlag for produktmarkedets avgrensning, kan inndeles i følgende kategorier:

Vurderingsgrunnlag for avgrensning av produktmarkedet

36. Ved å analysere produktets egenskaper og bruksområde kan EFTAs overvåkningsorgan i første omgang begrense omfanget av sin undersøkelse av mulige substituerbare produkter. Undersøkelse av produkttegenskaper og bruksområde er imidlertid ikke tilstrekkelig for å kunne fastslå om to produkter er substituerbare med hensyn til etterspørsel. Funksjonell substituerbarhet eller lignende egenskaper er ikke nødvendigvis tilstrekkelige kriterier, ettersom kundenes reaksjon på relative prisendringer også kan bestemmes av andre hensyn. F.eks. kan det være forskjeller i den konkurransemessige handlefrihet i markedet for henholdsvis originaldeler og reservedeler for biler, noe som medfører at skilte relevante markeder. Omvendt er forskjeller i produkttegenskapene i seg selv ikke tilstrekkelig til å utelukke etterspørselssubstitusjon, ettersom dette i stor grad avhenger av hvordan kundene vektlegger ulike egenskaper.
37. De opplysninger som EFTAs overvåkningsorgan anser som relevante for å vurdere om to produkter er substituerbare på etterspørselssiden, kan inndeles i følgende kategorier:
38. Opplysninger om substitusjon i den senere tid. I visse tilfeller kan det foreligge opplysninger om begivenheter eller omveltninger i markedet i den senere tid som gir faktiske eksempler på substitusjon mellom to produkter. Når det foreligger slike opplysninger, vil dette som regel være av avgjørende betydning for markedsavgrensningen. Dersom det tidligere har vært endringer i de relative priser (under ellers uendrede forhold), vil reaksjonene målt i etterspurte mengder være avgjørende for om det foreligger substituerbarhet. Tidligere lanseringer av nye produkter kan også gi nyttige opplysninger dersom det er mulig å fastslå nøyaktig hvilke produkter som har mistet markedsandeler til det nye produktet.
39. Det er utarbeidet en rekke kvantitative kriterier som er spesielt beregnet på markedsavgrensning. Disse kriteriene er basert på ulike økonometriske og statistiske metoder: beregninger av elastisitet og krysspriselasitet⁽¹²⁾ i etterspørselen etter et produkt, undersøkelse av likheter i prisbevegelser over tid, analyse av årsakssammenhenger mellom prisserier og likhet i prisnivåer og/eller konvergens av disse. EFTAs overvåkningsorgan vil ta hensyn til tilgjengelige kvantitative opplysninger som er tilstrekkelig pålitelige når det fastlegger tidligere substitusjonsmønstre.
40. Synspunkter fra kunder og konkurrenter. EFTAs overvåkningsorgan kan i sin undersøkelse kontakte de berørte foretakenes viktigste kunder og konkurrenter for å innhente deres synspunkter på grensene for produktmarkedet samt de fleste av de faktiske opplysninger som kreves for å fastslå markedets størrelse. Begrunnede svar fra kunder og konkurrenter med hensyn til hva som ville skje ved en mindre økning (f.eks. 5 % - 10 %) i de relative priser på de aktuelle produktene i det aktuelle geografiske område, vil bli tatt i betraktning dersom de er tilstrekkelig underbygget av faktiske opplysninger.
41. Forbrukerpreferanser. Med hensyn til forbruksvarer kan det være vanskelig for EFTAs overvåkningsorgan å innhente synspunkter om substituerbare produkter direkte fra sluttforbrukerne. Tidligere markedsundersøkelser som foretak har fått utført til bruk i sin egen beslutningsprosess i forbindelse med prisfastsettelse og/eller markedsføringstiltak, kan gi informasjon som er nyttig for Overvåkningsorganets avgrensning av det relevante marked. For å fastslå om en økonomisk betydelig andel av forbrukerne anser to produkter som substituerbare, idet varemerkene betydning også tas i betraktning, vil det bli tatt hensyn til undersøkelser om forbrukernes bruksmønstre og holdninger, opplysninger om forbrukernes kjøpsmønstre, synspunkter fra detaljister og mer generelle markedsundersøkelser framlagt av partene og deres konkurrenter. Det vil normalt bli gransket meget nøye hvilke metoder som er benyttet i forbrukerundersøkelser utført ad hoc av de berørte foretak eller deres konkurrenter i forbindelse med en foretakssammenslutning eller en undersøkelse i henhold til protokoll 4 kapittel II i overvåknings- og domstolsavtalen⁽¹³⁾, ettersom disse til forskjell fra allerede eksisterende undersøkelser ikke er utført som ledd i foretakenes normale drift og beslutningsprosess.

⁽¹²⁾ **Priselasiteten i etterspørselen etter produkt X er et mål på hvordan etterspørselen etter X varierer med prosentvise endringer i produktets pris. Krysspriselasiteten mellom produkt X og Y er et mål på hvordan etterspørselen etter X varierer med prosentvise endringer i prisen på Y.**

⁽¹³⁾ **Se fotnote 2.**

42. Hindringer for og omkostninger ved kanalisering av etterspørselen til substituerbare produkter. Det finnes en rekke hindringer og omkostninger som kan føre til at EFTAs overvåkningsorgan kommer til at to produkter som umiddelbart synes substituerbare med hensyn til etterspørselen, likevel ikke tilhører ett og samme produktmarked. Det er ikke mulig å utarbeide en uttømmende liste over alle mulige forhold som kan hindre substitusjon eller alle slike omkostninger. Det kan være mange ulike årsaker til slike skranker eller hindringer, og i slike saker kan Overvåkningsorganet bl.a. bli konfrontert med regulatoriske barrierer eller andre former for statlig intervensjon, markedsmessige hindringer i senere distribusjonsledd, behov for særlige kapitalinvesteringer eller nedgang i den løpende produksjon i forbindelse med omstilling til andre råvarer, kundenes beliggenhet, særlige investeringer i produksjonsprosessen, opplærings- og personalinvesteringer, kostnader til utskiftning av utstyr eller andre investeringer, usikkerhet med hensyn til ukjente leverandørers kvalitet og omdømme mv.
43. Ulike kundegrupper og prisdifferensiering. Produktmarkedets størrelse kan bli innsnevret dersom det kan identifiseres atskilte kundegrupper. En atskilt kundegruppe for det aktuelle produktet kan utgjøre et eget, smalere marked dersom det overfor denne gruppen kan anvendes andre priser. Dette vil som regel være tilfellet når to vilkår er oppfylt: a) når det klart kan fastslås hvilken gruppe den enkelte kunde tilhører på det tidspunkt produktet selges til vedkommende, og b) når handel mellom kundene eller formidling gjennom tredjemann ikke er praktisk mulig.

Vurderingsgrunnlag for avgrensning av det geografiske marked

44. De opplysninger som av EFTAs overvåkningsorgan anses å utgjøre et relevant vurderingsgrunnlag for produktmarkedets avgrensning, kan inndeles i følgende kategorier:
45. Historiske opplysninger om kanalisering av ordrer til andre områder. I visse tilfeller kan det foreligge opplysninger om endringer i prisene mellom ulike områder og påfølgende kundereaksjoner. Generelt kan de samme kvantitative kriterier som benyttes ved avgrensning av produktmarkedet, også benyttes ved avgrensning av det geografiske marked, idet det tas i betraktning at internasjonale prissammenligninger kan være mer kompliserte på grunn av en rekke faktorer som f.eks. svingninger i valutakursene, beskatning og produkt differensiering.
46. Grunnleggende særtrekk ved etterspørselen. Særtrekk ved etterspørselen etter det aktuelle produkt kan i seg selv avgjøre størrelsen på det geografiske marked. Nasjonale preferanser eller preferanser for nasjonale merker, språk, kultur og livsstil samt nødvendigheten av lokal tilstedeværelse er faktorer som kan innskrenke konkurransen geografisk.
47. Synspunkter fra kunder og konkurrenter. EFTAs overvåkningsorgan vil eventuelt kontakte de berørte foretakenes viktigste kunder og konkurrenter for å innhente deres synspunkter på grensene for det geografiske marked samt de fleste av de faktiske opplysninger som kreves for å fastslå markedets størrelse, forutsatt at disse synspunktene er tilstrekkelig underbygget av faktiske opplysninger.
48. Aktuelt geografisk kjøpsmønster. En undersøkelse av kundenes aktuelle geografiske kjøpsmønster gir nyttig informasjon om det geografiske markedes mulige størrelse. Det geografiske marked vil normalt anses å omfatte hele EØS når kundene gjør sine innkjøp fra foretak med beliggenhet hvor som helst i EØS på de samme vilkår, eller de skaffer sine forsyninger gjennom effektive anbudsrunder der foretak hvor som helst i EØS kan inngi anbud.
49. Handelsstrømmer/transportmønster. Når antallet kunder er så stort at det ikke er mulig å danne seg et klart bilde av det geografiske kjøpsmønster, kan alternativt opplysninger om handelsstrømmer benyttes, forutsatt at det foreligger tilstrekkelig detaljert handelsstatistikk for de aktuelle produktene. Handelsstrømmene, og særlig bakgrunnen for dem, gir nyttig innsikt og informasjon med hensyn til avgrensning av det geografiske marked, men er ikke i seg selv avgjørende.
50. Hindringer for og omkostninger ved kanalisering av bestillinger til foretak i andre områder. At det ikke forekommer kjøp eller handelsstrømmer over landegrensene, betyr ikke nødvendigvis at markedet

er begrenset til et nasjonalt omfang. Før det trekkes den slutning at det relevante geografiske marked er nasjonalt, må det i slike tilfeller påvises hindringer som avskjermer det nasjonale marked. Det som kanskje klart hindrer en kunde i å kanalisere sine bestillinger til andre områder, er virkningen av transportkostnader og transportrestriksjoner som følge av lovgivning eller de aktuelle produktenes art. Transportkostnadene vil som regel føre til at størrelsen på det geografiske marked begrenses for produkter med stort volum og lav verdi, idet det tas i betraktning at en ulempe når det gjelder transport kan bli veid opp av tilsvarende fordeler for andre kostnader (f.eks. lønnskostnader eller priser på råvarer). Tilgang til distribusjonskanaler i et bestemt område, regulatoriske hindringer som fortsatt forekommer i visse næringer, kvoter og tolltariffer kan også utgjøre hindringer som skjærer et geografisk område mot konkurranstrykk fra foretak utenfor dette området. I tillegg kan betydelige byttekostnader ved å skaffe forsyninger fra foretak i andre land også utgjøre slike hindringer.

51. På grunnlag av de opplysninger som er innhentet, vil EFTAs overvåkningsorgan deretter avgrense et geografisk marked som kan være alt fra lokalt til globalt.
52. De foregående avsnitt beskriver ulike faktorer som kan være relevante ved avgrensning av markeder. Dette betyr ikke at det i hvert enkelt tilfelle vil være nødvendig å innhente opplysninger om og vurdere hver av disse faktorene. I praksis vil som regel opplysninger knyttet til noen av disse faktorene gi et tilstrekkelig grunnlag for å nå fram til en konklusjon.

IV BEREKNING AV MARKEDSANDELER

53. En avgrensning av det relevante marked både som produktmarked og geografisk marked gjør det mulig å fastslå hvilke leverandører og kunder/forbrukere dette markedet omfatter. På dette grunnlag kan det samlede marked og markedsandelene for hver leverandør beregnes ut fra deres omsetning av de aktuelle produktene i det aktuelle området. I praksis vil det samlede marked og markedsandelene ofte framgå av diverse markedsilder, som f.eks. foretakenes egne estimater og utredninger utført av konsulenter innen bransjen og/eller bransjeorganisasjoner. Dersom dette ikke er tilfellet, eller når de foreliggende estimater ikke er pålitelige, vil EFTAs overvåkningsorgan som regel be hver leverandør i det relevante marked om å opplyse om sitt eget salg, slik at det kan beregne det samlede marked og markedsandelene.
54. Selv om det som regel er salget som legges til grunn for beregning av markedsandelene, kan også andre forhold, avhengig av hvilke produkter eller næringer det gjelder, gi nyttige opplysninger, bl.a. med hensyn til kapasitet, antall deltakere i anbudsmarkedet, antall fly i luftfartsnæringen eller reserver på områder som f.eks. bergverksdrift.
55. Som en tommelfingerregel gir både volum og salgsverdi nyttig informasjon. Med hensyn til differensierte produkter vil omsetningsverdien og markedsandelene i den forbindelse normalt bli ansett som et bedre mål på den enkelte leverandørs relative stilling og styrke i markedet.

V ØVRIGE BETRAKTNINGER

56. På visse områder må prinsippene fastlagt ovenfor anvendes med forsiktighet. Dette er tilfellet ved vurdering av primær- og sekundærmarkeder, særlig når foretakenes atferd på et gitt tidspunkt skal undersøkes i henhold til EØS-avtalens artikkel 54. Metoden for markedsavgrensning i slike tilfeller er den samme, dvs. en vurdering av kundereaksjoner på en endring i de relative prisene ut fra kundenes kjøpsbeslutninger, idet det tas hensyn til forhold på tilknyttede markeder som begrenser muligheten for substitusjon. En snever avgrensning av markedet for sekundærprodukter, f.eks. reservedeler, kan bli resultatet når kompatibilitet med primærproduktet er viktig. Problemer med å finne kompatible sekundærprodukter, samt høye priser og en lang levetid for primærproduktet, kan gjøre relative prisøkninger for sekundærproduktene lønnsomme. Markedsavgrensningen kan få et annet utfall dersom forskjellige sekundærprodukter i stor grad er substituerbare, eller dersom primærproduktenes egenskaper gjør det mulig for forbrukerne å reagere raskt og direkte på relative prisøkninger for sekundærproduktene.

57. I visse tilfeller kan kjedesubstitusjon føre til en avgrensning av det relevante marked der produkter eller områder i markedets yttergrenser ikke er direkte substituerbare. Som eksempel på dette kan nevnes det geografiske marked for en vare med betydelige transportkostnader. I slike tilfeller fører transportkostnadene til at leveranser fra et bestemt anlegg begrenses til et område rundt anlegget. I prinsippet vil dette området utgjøre det relevante geografiske marked. Dersom anleggene er fordelt på en slik måte at områdene rundt de forskjellige anleggene i betydelig grad overlapper hverandre, er det imidlertid mulig at prisfastsettelsen for disse produktene begrenses av en kjedesubstitusjonsvirkning som fører til en videre avgrensning av det geografiske marked. Det samme kan være tilfellet dersom produkt B er substituerbart for produkt A og C med hensyn til etterspørselen. Selv om produkt A og C ikke er direkte substituerbare, kan de bli ansett å tilhøre samme relevante produktmarked ettersom prisfastsettelsen for disse produktene hver for seg kan være begrenset ved substitusjon til produkt B.
58. I praksis vil begrepet kjedesubstitusjon måtte bekreftes av faktiske forhold, f.eks. innbyrdes prisavhengighet i substitusjonskjedenes yttergrenser, for at det i en konkret sak skal kunne føre til utvidet avgrensning av det relevante marked. I tillegg må prisnivåene ved kjedenes yttergrenser være av samme størrelsesorden.

VEDLEGG II

Kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan om avtaler av mindre betydning som ikke kommer inn under EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1

- A. Denne kunngjøring er utferdiget i henhold til reglene i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen) og avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (overvåknings- og domstolsavtalen).
- B. Europakommisjonen har utferdiget en kunngjøring om avtaler av mindre betydning som ikke kommer inn under artikkel 85 nr. 1 i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap⁽¹⁾. Denne ikke-bindende rettsakten omhandler de prinsipper og regler som Europakommisjonen følger på konkurranseområdet.
- C. EFTAs overvåkningsorgan anser ovennevnte rettsakt som relevant for EØS. For å opprettholde like konkurransevilkår og sikre en ensartet anvendelse av konkurransereglene i EØS i hele Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, vedtar EFTAs overvåkningsorgan denne kunngjøring med hjemmel i artikkel 5 nr. 2 bokstav b) i overvåknings- og domstolsavtalen. Ved anvendelse av de relevante konkurranseregler for EØS i en bestemt sak, vil Overvåkningsorganet vil følge de prinsipper og regler som er fastsatt i denne kunngjøring.
- D. Denne kunngjøring erstatter EFTAs overvåkningsorgans kunngjøring vedtatt som tillegg IX til Overvåkningsorganets vedtak av 12. januar 1994, endret ved vedtak av 15. mai 1996⁽²⁾.

I

- 1. EFTAs overvåkningsorgan anser det som viktig å fremme samarbeid mellom foretak, i den utstrekning slikt samarbeid er økonomisk ønskelig uten å være betenkelig fra et konkurransepolitisk synspunkt. For dette formål har EFTAs overvåkningsorgan offentliggjort en kunngjøring om samarbeid mellom foretak i form av avtaler, beslutninger og samordnet opptreden⁽³⁾, der det vises til en rekke avtaler som etter sin art ikke anses som konkurransebegrensende. Videre har EFTAs overvåkningsorgan i en kunngjøring om sin vurdering av underleverandøravtaler⁽⁴⁾ gitt uttrykk for at denne type avtaler, som åpner for utviklingsmuligheter for alle foretak, ikke uten videre omfattes av EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1. Kunngjøringen om vurdering av fellesforetak opprettet med sikte på samarbeid i henhold til EØS-avtalens artikkel 53⁽⁵⁾ gjør nøye rede for hvilke vilkår de aktuelle avtalene må oppfylle for ikke å omfattes av forbudet mot konkurransebegrensende avtaler. Ved denne kunngjøring tar EFTAs overvåkningsorgan et ytterligere skritt mot å avgrense virkeområdet for artikkel 53 nr. 1 med sikte på å fremme samarbeid mellom foretak.
- 2. EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1 forbyr avtaler som kan påvirke handelen mellom partene i EØS-avtalen, og som har til formål eller virkning å hindre, innskrenke eller vri konkurransen innen det territorium som omfattes av EØS-avtalen. De europeiske fellesskaps domstol har fastslått at den tilsvarende bestemmelse i artikkel 85 nr. 1 i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap ikke gjelder for avtaler som ikke merkbart påvirker samhandelen innenfor Fellesskapet eller konkurransen. Dette prinsipp bør også gjelde ved tolkingen av EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1, som dermed ikke får anvendelse i tilfeller der samhandelen mellom partene i EØS-avtalen eller konkurransen ikke påvirkes merkbart. Avtaler som ikke merkbart påvirker samhandelen mellom avtalepartene, omfattes ikke av artikkel 53, og de bør derfor vurderes utelukkende på grunnlag av, og innenfor rammen av, nasjonal lovgivning. Dette gjelder også for avtaler hvis faktiske eller mulige virkninger er begrenset til én enkelt avtaleparts eller til én eller flere tredjestaters territorium. Tilsvarende kommer avtaler som ikke har til formål eller virkning å begrense konkurransen merkbart, heller ikke inn under forbudet i artikkel 53 nr. 1.

⁽¹⁾ EFT nr. C 372 av 9.12.1997, s. 13.

⁽²⁾ EFT nr. L 153 av 18.6.1994, s. 32 og EØS-tillegget til EF-tidende nr. 15 av 18.6.1994, s. 31, endret ved EFT nr. C 281 av 26.9.1996, s. 20 og EØS-tillegget til EF-tidende nr. 43 av 26.9.1996, s. 10.

⁽³⁾ EFT nr. L 153 av 18.6.1994, s. 25 og EØS-tillegget til EF-tidende nr. 15 av 18.6.1994, s. 24.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 153 av 18.6.1994, s. 30 og EØS-tillegget til EF-tidende nr. 15 av 18.6.1994, s. 29.

⁽⁵⁾ EFT nr. L 186 av 21.7.1994, s. 58 og EØS-tillegget til EF-tidende nr. 22 av 21.7.1994, s. 4.

3. Ved å fastsette kvantitative kriterier og forklare deres anvendelse har EFTAs overvåkningsorgan i denne kunngjøring gitt begrepet "merkbar" et tilstrekkelig konkret innhold til at foretakene selv kan vurdere om en gitt avtale ikke omfattes av forbudet i artikkel 53 nr. 1 fordi den er av mindre betydning. Den kvantitative definisjon av "merkbar" er imidlertid bare veiledende, og i enkelte saker kan det forekomme at avtaler mellom foretak som overskrider tersklene fastsatt nedenfor, likevel bare i ubetydelig grad påvirker samhandelen mellom partene i EØS-avtalen eller konkurransen i det område som omfattes av EØS-avtalen, slik at de ikke rammes av forbudet i artikkel 53 nr. 1. Denne kunngjøring gir ingen uttømmende beskrivelse av konkurransereguleringer som ikke omfattes av artikkel 53 nr. 1. Det er alminnelig antatt at selv avtaler som ikke er av mindre betydning, kan falle utenfor forbudet mot konkurransebegrensende avtaler fordi de utelukkende har positiv virkning på konkurransen.
4. På grunnlag av de kriterier og retningslinjer som EFTAs overvåkningsorgan gir i denne kunngjøring, bør det ikke lenger være behov for å få fastlagt rettslig status for avtaler omfattet av kunngjøringen gjennom enkeltvedtak i EFTAs overvåkningsorgan, og melding av avtaler for dette formål vil ikke lenger være nødvendig. Dersom det i en bestemt sak er tvil med hensyn til om en avtale vil kunne påvirke samhandelen mellom partene i EØS-avtalen eller begrense konkurransen merkbart, står imidlertid foretakene fritt til å anmode om negativattest eller til å melde avtalen i henhold til protokoll 4 kapittel II⁽⁶⁾, kapittel VI⁽⁷⁾, kapittel IX⁽⁸⁾ eller kapittel XI⁽⁹⁾ i overvåknings- og domstolsavtalen.
5. I saker som omfattes av denne kunngjøring, vil EFTAs overvåkningsorgan med forbehold for nr. 11 og 20 ikke innlede formell behandling verken på anmodning eller av eget tiltak. I tilfeller der foretak unnlater å melde en avtale som kommer inn under virkeområdet for artikkel 53 nr. 1, fordi de i god tro antar at avtalen omfattes av denne kunngjøring, vil EFTAs overvåkningsorgan ikke vurdere å ilegge bøter.
6. Denne kunngjøring får tilsvarende anvendelse på beslutninger truffet av sammenslutninger av foretak og på samordnet opptreden.
7. Denne kunngjøring berører ikke en eventuell tolking gitt av andre ansvarlige myndigheter, særlig nasjonale domstoler, EFTA-domstolen og De europeiske fællesskaps domstol eller førsteinstansdomstol.
8. Denne kunngjøring berører ikke anvendelsen av nasjonal konkurranselovgivning.

II

9. EFTAs overvåkningsorgan er av den oppfatning at avtaler mellom foretak innen produksjon eller distribusjon av varer eller innen tjenesteyting ikke omfattes av forbudet i artikkel 53 nr. 1, dersom de samlede markedsandeler til alle deltakende foretak ikke på noen av de relevante markeder overskrider
 - a) en grense på 5 % dersom avtalen er inngått mellom foretak på samme produksjons- eller omsetningsnivå ("horisontal" avtale),
 - b) en grense på 10 % dersom avtalen er inngått mellom foretak på forskjellige økonomiske nivåer ("vertikal" avtale).

Ved en kombinert horisontal/vertikal avtale som vanskelig kan klassifiseres som enten horisontal eller vertikal, skal grensen på 5 % gjelde.

10. Videre er EFTAs overvåkningsorgan av den oppfatning at slike avtaler heller ikke omfattes av

⁽⁶⁾ Svarer til rådsforordning (EØF) nr. 17/62.

⁽⁷⁾ Svarer til rådsforordning (EØF) nr. 1017/68.

⁽⁸⁾ Svarer til rådsforordning (EØF) nr. 4056/86.

⁽⁹⁾ Svarer til rådsforordning (EØF) nr. 3975/87.

forbudet i artikkel 53 nr. 1 dersom markedsandelene nevnt i nr. 9 ikke overskrides med mer enn én tittel i to på hverandre følgende regnskapsår.

11. Med hensyn til

- a) horisontale avtaler som har til formål
 - å fastsette priser eller begrense produksjon eller salg, eller
 - å dele markeder eller forsyningskilder,
- b) vertikale avtaler som har til formål
 - å fastsette videresalgpriser, eller
 - å gi de deltakende foretak eller tredje foretak geografisk beskyttelse,

kan det ikke utelukkes at artikkel 53 nr. 1 får anvendelse selv om de samlede markedsandeler til alle deltakende foretak er lavere enn grensene nevnt i nr. 9 og 10.

EFTAs overvåkningsorgan finner imidlertid at det i første omgang tilligger myndighetene og domstolene hos avtalepartene å treffe tiltak med hensyn til eventuelle avtaler som nevnt i bokstav a) og b). Overvåkningsorganet vil derfor gripe inn i slike tilfeller bare når det anser dette som nødvendig av hensyn til interesser beskyttet av EØS-avtalen, og særlig dersom avtalene det gjelder er til hinder for at det indre marked, som ved EØS-avtalen er utvidet til også å omfatte EFTA-statene i EØS, skal kunne virke tilfredsstillende.

12. I denne kunngjøring menes med "deltakende foretak"

- a) foretak som er parter i avtalen,
- b) foretak der en av partene i avtalen direkte eller indirekte
 - eier mer enn halvparten av kapitalen eller driftskapitalen, eller
 - kan utøve mer enn halvparten av stemmerettene, eller
 - har rett til å utpeke mer enn halvparten av medlemmene i de styrende organer eller de organer som rettslig representerer foretakene, eller
 - har rett til å lede foretakets forretninger,
- c) foretak som overfor en av partene i avtalen direkte eller indirekte har rettigheter eller innflytelse som nevnt i bokstav b),
- d) foretak der et foretak nevnt i bokstav c) direkte eller indirekte har rettigheter eller innflytelse som nevnt i bokstav b).

Foretak der flere foretak som nevnt i bokstav a) til d) i fellesskap direkte eller indirekte har rettigheter eller innflytelse som nevnt i bokstav b), skal også anses å være deltakende foretak.

13. For å beregne markedsandelen er det nødvendig å avgrense det relevante marked. Dette innebærer en avgrensning av det relevante produktmarked og det relevante geografiske marked.
14. Det relevante produktmarked omfatter alle varer eller tjenester som etter forbrukernes oppfatning er innbyrdes ombyttelige eller substituerbare ut fra egenskaper, pris og bruksområde.

15. Det relevante geografiske marked omfatter det område der de berørte foretak tilbyr de aktuelle varer eller tjenester, der konkurransevilkårene er tilstrekkelig ensartet, og som kan avgrenses fra tilgrensende områder, særlig fordi konkurransevilkårene der er merkbart forskjellige.
16. Nr. 14 og 15 bør anvendes under henvisning til kunngjøringen om avgrensning av det relevante marked innen konkurransen i EØS⁽¹⁰⁾.
17. Ved tvil om avgrensningen av det relevante geografiske marked kan foretak ta utgangspunkt i at en avtale ikke påvirker samhandelen mellom partene i EØS-avtalen eller konkurransen merkbart dersom grensene for markedsandeler nevnt i nr. 9 og 10 ikke overskrides i noen stat innenfor det territorium som omfattes av EØS-avtalen. Dette berører imidlertid ikke anvendelsen av nasjonal konkurranselovgivning på de aktuelle avtalene.
18. Kapittel II i denne kunngjøring får ikke anvendelse når konkurransen i et relevant marked begrenses av den kumulative virkning av parallelle nett av lignende avtaler inngått mellom flere produsenter eller forhandlere.

III

19. Avtaler mellom små og mellomstore bedrifter, som definert i EFTAs overvåkningsorgans vedtak nr. 112/96/COL av 11. september 1996⁽¹¹⁾, er sjelden av en slik art at de i merkbar grad kan påvirke samhandelen mellom partene i EØS-avtalen og konkurransen innenfor EØS. Som en generell regel rammes slike avtaler derfor ikke av forbudet i artikkel 53 nr. 1. I tilfeller der slike avtaler likevel oppfyller vilkårene for anvendelse av nevnte bestemmelse, vil de ikke være av tilstrekkelig interesse på EØS-plan til å forsvare et inngrep. EFTAs overvåkningsorgan vil derfor verken på anmodning eller av eget tiltak innlede formell behandling med sikte på anvendelse av bestemmelsene i artikkel 53 nr. 1 på slike avtaler, selv om grensene fastsatt i nr. 9 og 10 overskrides.
20. EFTAs overvåkningsorgan forbeholder seg likevel retten til å gripe inn med hensyn til slike avtaler
 - a) når de begrenser konkurransen merkbart i en betydelig del av det relevante marked,
 - b) når konkurransen i det relevante marked begrenses av den kumulative virkning av parallelle nett av lignende avtaler inngått mellom flere produsenter eller forhandlere.

⁽¹⁰⁾ EFT nr. L 200, 16. 7. 1998 og EØS-tillegget til EF-tidende nr 228, 16. 7. 1998.

⁽¹¹⁾ EFT nr. L 42 av 13.2.1997, s. 33, og EØS-tillegget til EF-tidende nr. 7 av 13.2.1997, s. 1.

EF-ORGANER

KOMMISJONEN

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1097 - Wacker/Air Products)

98/EØS/28/02

1. Kommisjonen mottok 2. juli 1998 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretakene Wacker-Chemie GmbH («Wacker») og Air Products and Chemicals Inc («Air Products») overtar felles kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over to fellesforetak, DC og PC.
2. De aktuelle foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Wacker: halvledere, polymerer, silikoner og materiale,
 - Air Products: industrigasser, kjemikalier, miljø- og energisystemer, utstyr og tjenester,
 - DC: dispersjoner,
 - PC: pulvere.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte transaksjonen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EFT nr. C 220 av 16.7.1998. Merknadene kan sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 2 296 43 01/296 72 44) eller med post, med referanse IV/M.1097 - Wacker/Air Products, til følgende adresse:

Commission of the European Communities
Directorate-General for Competition (DG IV)
Directorate B - Merger Task Force
Avenue de Cortenberg 150
B - 1040 BRUSSELS

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989 s. 1, med rettelse i EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13. Sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97, EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, med rettelse i EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

**Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1230 - Glaverbel/PPG)****98/EØS/28/03**

1. Kommisjonen mottok 3. juli 1998 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket Glaverbel SA, Belgia (Glaverbel), kontrollert av Asahi-gruppen, overtar kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over PPG European Glass (PPG) etter PPG Industries Inc., USA, ved kjøp av aksjer.
2. De aktuelle foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Glaverbel: produksjon og salg av floatglass, hovedsakelig for bygge- og transportindustrien,
 - PPG: produksjon og salg av floatglass, hovedsakelig for bygge- og transportindustrien.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte transaksjonen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EFT nr. C 219 av 15.7.1998. Merknadene kan sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 2 296 43 01/296 72 44) eller med post, med referanse IV/M.1230 - Glaverbel/PPG, til følgende adresse:

Commission of the European Communities
Directorate-General for Competition (DG IV)
Directorate B - Merger Task Force
Avenue de Cortenberg 150
B - 1040 BRUSSELS

**Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/JV.4 - Orange/VIAG)****98/EØS/28/04**

1. Kommisjonen mottok 10. juli 1998 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretakene Orange Overseas Holding Limited og VIAG AG oppretter et fellesforetak som definert i fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b), Orange Communications S.A.
2. De aktuelle foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Orange Overseas Holding Limited: telekommunikasjon,
 - VIAG AG: telekommunikasjon, energi, kjemiske produkter, emballering og logistikk,
 - Orange Communications S.A.: telekommunikasjon.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989 s. 1, med rettelse i EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13. Sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97, EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, med rettelse i EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte transaksjonen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EFT nr. C 224 av 17.7.1998. Merknadene kan sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 2 296 43 01/296 72 44) eller med post, med referanse IV/JV.4 - Orange/VIAG, til følgende adresse:

Commission of the European Communities
Directorate-General for Competition (DG IV)
Directorate C - Information, communication and multimedia
Avenue de Cortenberg 150
B - 1040 BRUSSELS

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning **98/EØS/28/05**
(Sak nr. IV/JV.5 - Cegetel/Canal+/America Online/Bertelsmann)

1. Kommisjonen mottok 1. juli 1998 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretakene Cegetel S.A., Canal + S.A., America Online Inc. og Bertelsmann AG overtar felles kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over et foretak "AOL/CIS France S.A.S." ved kjøp av aksjer i et nylig opprettet foretak som utgjør et fellesforetak.
2. De aktuelle foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Cegetel S.A.: yting av et bredt spekter av telekommunikasjonstjenester,
 - Canal + S.A.: sending av betalingsfjernsyn, distribusjon av fjernsynstjenester ved kabel og satellitt samt produksjon og distribusjon av programmer,
 - America Online Inc.: yting av interaktive tjenester til enkeltabonnenter over hele verden,
 - Bertelsmann AG: utgivelse av bøker, aviser og magasiner, utgivelse og distribusjon av musikk og opptak, produksjon av programmer for privat fjernsyn og multimedia,
 - AOL/CIS France S.A.S.: yting av interaktive tjenester til «non enterprise»-kunder gjennom sine heleide datterforetak AOL Bertelsmann Online France SNC og Compuserve Interactive Services France SNC.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte transaksjonen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EFT nr. C 213 av 9.7.1998. Merknadene kan sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 2 296 43 01/296 72 44) eller med post, med referanse IV/JV.5, til følgende adresse:

Commission of the European Communities
Directorate-General for Competition (DG IV)
Directorate C - Information, communication and multimedia
Avenue de Cortenberg 150
B - 1040 BRUSSELS

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989 s. 1, med rettelse i EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13. Sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97, EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, med rettelse i EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

**Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/JV.6 - ERICSSON/NOKIA/PSION)**

98/EØS/28/06

1. Kommisjonen mottok 7. juli 1998 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretakene Telefonaktiebolaget LM Ericsson (Ericsson), Nokia Corporation og Psion AG overtar felles kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over foretaket Symbian Limited ved kjøp av aksjer i et nylig opprettet foretak som utgjør et fellesforetak.
2. De aktuelle foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Ericsson: utvikling, produksjon og markedsføring av mobilsystemer, infocom-systemer, mobiltelefoner og terminaler,
 - Nokia: forskning, utvikling og levering av telekommunikasjonssystemer, mobiltelefoner, nett-terminaler for multimedia samt industrielektronikk,
 - Psion: utvikling, produksjon og markedsføring av bærbare datamaskiner og modemer,
 - Symbian: utforming, markedsføring og støtte av programvareplattformer, programmer og utviklingsverktøy for ROM-baserte mobilprodukter.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte transaksjonen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EFT nr. C 219 av 15.7.1998. Merknadene kan sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 2 296 43 01/296 72 44) eller med post, med referanse IV/JV.6 - ERICSSON/NOKIA/PSION, til følgende adresse:

Commission of the European Communities
Directorate-General for Competition (DG IV)
Directorate C - Information, communication and multimedia
Avenue de Cortenberg 150
B - 1040 BRUSSELS

**Melding om samarbeidsavtaler
(Sak nr. IV/37.78/F-3)**

98/EØS/28/07

1. Kommisjonen mottok 29.05.1998 melding i henhold til artikkel 2 og 4 i rådsforordning nr. 17/62⁽²⁾ om at E.I Dupont de Nemours et Co (DuPont) og Pioneer Hi-Breed International, Inc. (Pioneer) har inngått flere samarbeidsavtaler.

DuPont og Pioneer har dannet en forskningsallianse for å utvikle kvalitetsegenskaper i korn, soyabønner og utvalgte oljefrø til fôr, næringsmidler og industriell anvendelse. Partene har også opprettet et fellesforetak for å utnytte kommersielt teknologi som er utviklet gjennom forskningsalliansen, samt visse av DuPonts og Pioneers eksisterende produkter. Fellesforetaket vil ha enerett til forretningsmessig utnyttning av korn med kvalitetsegenskaper utviklet gjennom forskningsalliansen. Ved å kombinere partenes utfyllende ekspertise håper de å påskynde oppdagelsen, utviklingen og leveringen av avansert korn og kornegenskapsteknologi som er av betydning for sluttbrukere i næringsmiddel- og fôrvarerektoren samt innen industriell anvendelse. DuPont har oppnådd en ikke-kontrollerende aksjeandel på 20 % i Pioneer for å øke samarbeidet.

⁽¹⁾ EFT nr. L 395 av 30.12.1989, med rettelse i EFT nr. L 257 av 21.9.1990, s. 13. Sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97, EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, med rettelse i EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

⁽²⁾ EFT nr. 13 av 21.2.1962, s. 204.

2. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at de meldte avtaler kan komme inn under virkeområdet for forordning nr. 17/62.
3. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til avtalene for Kommisjonen.
4. Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EFT nr. C 219 av 15.7.1998. Merknadene kan sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 2 296 98 02) eller med post, med referanse IV/37.078/F-3, til følgende adresse:

Commission of the European Communities
Directorate-General for Competition (DG IV)
Directorate F
Office 1/150
Kortenberglaan/Avenue de Cortenberg 150
B - 1049 BRUSSELS

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak nr. IV/M.1231 – IVO/Stockholm Energi)

98/EØS/28/08

1. Kommisjonen mottok 27. juli 1998 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning, der foretakene Stockholms Stadshus AB (Stadshuset) og IVO Energi AB (IVO) overtar felles kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over to eksisterende selskaper, Stockholm Energi AB (Stockholm Energi) og Gullspång Kraft AB (Gullspång), ved overføring av aksjer.
2. De aktuelle foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Stadshuset: holdingselskap som konsoliderer virksomheten til selskaper som eies av Stockholm kommune, bl.a. på områdene boliger, energi- og vannforsyning, havneadministrasjon og renovasjon,
 - Stockholm Energi: elektrisitet, varme, kjøleanlegg og gass,
 - IVO (i hovedsak aktivt gjennom datterforetaket Gullspång Kraft): elektrisitet, varme, systemer for elektrisitetsmåling.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte transaksjonen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort, i EFT nr. C 217 av 11.7.1998. Merknadene kan sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 2 296 43 01/296 72 44) eller med post, med referanse IV/M.1231 – IVO/Stockholm Energi, til følgende adresse:

Commission of the European Communities
Directorate-General for Competition (DG IV)
Directorate B - Merger Task Force
Avenue de Cortenberg 150
B-1049 Brussel

⁽¹⁾ EFT nr. L 395 av 30.12.1989, s. 1, rettet ved EFT nr. L 257 av 21.9.1990, s. 13, og sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97, EFT nr. L 180 av 9.7.1997, s. 1, rettet ved EFT nr. L 40 av 13.2.1998, s. 17.

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.931 – Neste/IVO)**

98/EØS/28/09

Kommisjonen vedtok 2.6.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fællesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CEN"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M0931. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fællesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1148 – STET/GET/Madrid Cable)**

98/EØS/28/10

Kommisjonen vedtok 28.5.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på spansk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fællesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CES"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1148. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fællesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1153 – Krauss-Maffei/Wegmann)**

98/EØS/28/11

Kommisjonen vedtok 19.6.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på tysk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fællesskaps offisielle publikasjoner,

- i elektronisk form i "CDE"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1153. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fællesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1154 – McDermott/ETPM)**

98/EØS/28/12

Kommisjonen vedtok 4.6.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fællesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CEN"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1154. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fællesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1162 – GE/Bayer)**

98/EØS/28/13

Kommisjonen vedtok 11.6.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fællesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CEN"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1162. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fællesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1186 – GEAL/CREA/CGE)**

98/EØS/28/14

Kommisjonen vedtok 18.6.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på fransk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fællesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CFR"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1186. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fællesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1100 - CGEA/Linjebuss)**

98/EØS/28/15

Kommisjonen vedtok 16.2.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på fransk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fællesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CFR"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1100. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fællesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1101 – Hermes/Sampo/FGB - FCIC)**

98/EØS/28/16

Kommisjonen vedtok 19.5.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fællesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CEN"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1101. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fællesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1110 – VAW/Reynolds Metals)**

98/EØS/28/17

Kommisjonen vedtok 19.5.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fællesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CEN"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1110. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fællesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1122 – Kredietbank/Cera Bank)**

98/EØS/28/18

Kommisjonen vedtok 18.5.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på nederlandsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CNL"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1122. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1142 – Commercial Union/General Accident)**

98/EØS/28/19

Kommisjonen vedtok 6.5.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CEN"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1142. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1146 – SHV Energy/Thyssen Klöckner Recycling
(se EKSF 1271)**

98/EØS/28/20

Kommisjonen vedtok 19.5.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på tysk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CDE"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1146. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1178 – Koch/Euro Splitter & J. Aron)**

98/EØS/28/21

Kommisjonen vedtok 14.5.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CEN"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1178. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt
foretakssammenslutning
(Sak nr. IV/M.1195 – Siebe/Eurotherm)**

98/EØS/28/22

Kommisjonen vedtok 11.6.1998 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CEN"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 398M1195. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Dersom De ønsker nærmere opplysninger om abonnering, bes De henvende Dem til:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
tel: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Statsstøtte
Sak nr. C 11/98
Tyskland**

98/EØS/28/23

Kommisjonen har besluttet å innlede formell behandling i henhold til EF-traktatens artikkel 93 nr. 2 med hensyn til støtte som Tyskland har tildelt foretaket Addinol Mineralöl GmbH i.GV. og et nyetablert aksjeselskap utskilt fra dette foretaket (se EFT nr. C 186 av 16.6.1998 for nærmere opplysninger).

Kommisjonen underretter med dette de øvrige EØS-stater og andre interesserte parter, slik at de kan sende sine merknader til de aktuelle tiltakene, innen en måned etter at dette ble offentliggjort i EF-tidende, til:

European Commission
Directorate-General for Competition (DG IV)
200, rue de la Loi
B-1049 Brussel

Merknadene vil bli oversendt til Tyskland.

Statsstøtte
Sak nr. C 21/98
Italia

98/EØS/28/24

Kommisjonen har besluttet å innlede formell behandling i henhold til EF-traktatens artikkel 93 nr. 2 med hensyn til støttetiltak til omstilling av veitransportnæringen og utvikling av bruken av kombinerte transportmidler (se EFT nr. C 186 av 16.6.1998 for nærmere opplysninger).

Kommisjonen underretter med dette de øvrige EØS-stater og andre interesserte parter, slik at de kan sende sine merknader til de aktuelle tiltakene, innen en måned etter at dette ble offentliggjort i EF-tidende, til:

European Commission
Directorate-General VII
200, rue de la Loi
B-1049 Brussel
Faksnr. +32 2 296 83 55

Merknadene vil bli oversendt til Italia.

Statsstøtte
Sak nr. C 48/97
Sverige

98/EØS/28/25

Kommisjonen har besluttet å avslutte den formelle behandlingen innledet 10. september 1997 i henhold til EF-traktatens artikkel 93 nr. 2 med hensyn til transportstøtte til foretaket Volvo Truck Corporation i Umeå (se EFT nr. C 215 av 10.7.1998 for nærmere opplysninger).

Statsstøtte
Sak nr. C 17/98
Tyskland

98/EØS/28/26

Kommisjonen har besluttet å innlede formell behandling i henhold til EF-traktatens artikkel 93 nr. 2 med hensyn til støtte tildelt av Tyskland i medhold av utjevningsloven (Ausgleichsleistungsgesetz) (se EFT nr. C 215 av 10.7.1998 for nærmere opplysninger).

Kommisjonen underretter med dette de øvrige EØS-stater og andre interesserte parter, slik at de kan sende sine merknader til de aktuelle tiltakene, innen en måned etter at dette ble offentliggjort i EF-tidende, til:

European Commission
Directorate-General for Agriculture
Directorate for Agro-economic Legislation
200, rue de la Loi
B-1049 Brussel

Merknadene vil bli oversendt til Tyskland.

Kunngjøring fra den franske regjering i henhold til europaparlaments- 98/EØS/28/27 og rådsdirektiv 94/22/EF av 30. mai 1994 om vilkårene for tildeling og bruk av tillatelser til å drive leting etter og utvinning av hydrokarboner⁽¹⁾

Kunngjøring vedrørende en søknad om enekonsesjon til leting etter olje og naturgass for konsesjonsområdet "St Jean aux Bois"

Selskapene Bow Valley Petroleum (UK) Limited og Egdon Resources (New Ventures) Limited, med hovedkontor henholdsvis i Eastgate Court, High Street, Guildford, Surrey GU1 3DF (Storbritannia) og Hallams Court, Littleford Lane, Blackheath, Surrey GU4 8QZ (Storbritannia), har ved søknad inngitt 11. mai 1998 søkt om enekonsesjon for en periode på tre år til leting etter olje og naturgass i konsesjonsområdet "St Jean aux Bois", et område på ca 850 kvadratkilometer som omfatter deler av departementene Oise, Aisne og Somme (se EFT nr. C 208 av 4.7.1998 for nærmere opplysninger).

Selskaper som ønsker å sende inn konkurrerende søknader, kan gjøre dette innen 90 dager etter at denne kunngjøring ble offentliggjort i ovennevnte EF-tidende. Ytterligere opplysninger kan fås ved henvendelse til: Ministère de l'économie, des finances et de l'industrie, secrétariat d'État à l'industrie, direction générale de l'énergie et des matières premières, direction des hydrocarbures, service exploration-production, 99, rue de Grenelle, F-75353 Paris 07 SP, faks +33 1 43 19 31 22, tel. +33 1 43 19 38 28.

Liste over kunngjorte kommisjonsdokumenter

98/EØS/28/28

Kommisjonen har kunngjort følgende dokumenter:

Kommisjonsvedtak av 29. mai 1998 om krav til dyrehelse og utstedelse av veterinærattest ved import av ferskt kjøtt fra visse europeiske land (se EFT nr. L 170 av 16.6.1998)

Kommisjonsvedtak av 29. mai 1998 om krav til dyrehelse og utstedelse av veterinærattest ved import av levende storfe og svin fra visse europeiske land (se EFT nr. L 170 av 16.6.1998)

Kommisjonsvedtak av 2. juni 1998 om import til Fellesskapet av visse levende dyr og produkter fra slike dyr med opprinnelse i visse europeiske land i forbindelse med munn- og klovsyke, og om endring av vedtak 96/367/EF, 96/414/EF og 96/730/EF (se EFT nr. L 170 av 16.6.1998)

Kommisjonsdirektiv 98/38/EF av 3. juni 1998 om tilpasning til den tekniske utvikling av rådsdirektiv 74/151/EØF om visse deler av egenskaper ved jordbruks- og skogbrukstraktorer med hjul (se EFT nr. L 170 av 16.6.1998)

Kommisjonsdirektiv 98/39/EF av 5. juni 1998 om tilpasning til den tekniske utvikling av rådsdirektiv 75/321/EØF om styreinretninger for jordbruks- og skogbrukstraktorer med hjul (se EFT nr. L 170 av 16.6.1998)

Kommisjonsvedtak av 12. juni 1998 om endring av kommisjonsvedtak av 30. september 1996 om offentliggjøring av listen over godkjente organisasjoner meldt av medlemsstatene i samsvar med rådsdirektiv 94/57/EF (se EFT nr. L 178 av 23.6.1998)

Kommisjonsvedtak av 12. juni 1998 om innføring av beskyttelsestiltak med hensyn til dyr av hestefamilien importert fra Tyrkia (se EFT nr. L 178 av 23.6.1998)

Kommisjonsvedtak av 16. juni 1998 om visse beskyttelsestiltak med hensyn til toskallede bløtdyr og fiskerivarer som har opprinnelse i eller er sendt fra Tyrkia, og om oppheving av kommisjonsvedtak 97/806/EF (se EFT nr. L 180 av 24.6.1998)

⁽¹⁾ EFT nr. L 164 av 30.6.1994, s. 3, og EØS-tillegget til EF-tidende nr. 25 av 8.7.1995, s. 2.

Kommisjonsdirektiv 98/42/EF av 19. juni 1998 om endring av rådsdirektiv 95/21/EF om håndheving av internasjonale standarder for sikkerhet, hindring av forurensning og leve- og arbeidsvilkår om bord på skip som anløper havner i Fællesskapet, og som seiler i farvann under medlemsstatenes jurisdiksjon (havnestatskontroll) (se EFT nr. L 184 av 27.6.1998)

Kommisjonsvedtak av 26. juni 1998 om endring av vedtak 98/339/EF om visse beskyttelsestiltak med hensyn til klassisk svinepest i Spania (se EFT nr. L 188 av 2.7.1998)

Kommisjonsvedtak av 26. juni 1998 om oppheving av vedtak 97/216/EF om visse beskyttelsestiltak med hensyn til klassisk svinepest i Nederland (se EFT nr. L 188 av 2.7.1998)

Kommisjonsvedtak av 26. juni 1998 om endring av vedtak 98/104/EF om visse beskyttelsestiltak med hensyn til klassisk svinepest i Tyskland (se EFT nr. L 188 av 2.7.1998)

Kommisjonsvedtak av 30. juni 1998 om oppheving av vedtak 98/84/EF om visse beskyttelsestiltak med hensyn til fiskerivarer fra eller med opprinnelse i Uganda, Kenya, Tanzania og Mosambik og om endring av hygienesertifikatet for fiskerivarer som har opprinnelse i eller er sendt fra Uganda, Kenya og Mosambik (se EFT nr. L 190 av 4.7.1998)

Kommisjonsvedtak av 30. juni 1998 om endring av vedtak 97/296/EF om utarbeidelse av en liste over tredjestater som det er tillatt å importere fiskerivarer til konsum fra (se EFT nr. L 190 av 4.7.1998)

Kommisjonsvedtak av 30. juni 1998 om fastsettelse av særlige vilkår for import av fiskerivarer og akvakulturprodukter med opprinnelse i Falklandsøyene (se EFT nr. L 190 av 4.7.1998)

Kommisjonsvedtak av 30. juni 1998 om fastsettelse av særlige vilkår for import av fiskerivarer og akvakulturprodukter med opprinnelse i Nigeria (se EFT nr. L 190 av 4.7.1998)

Kommisjonsvedtak av 30. juni 1998 om fastsettelse av særlige vilkår for import av fiskerivarer og akvakulturprodukter med opprinnelse i Ghana (se EFT nr. L 190 av 4.7.1998)

Kommisjonsvedtak av 30. juni 1998 om fastsettelse av særlige vilkår for import av fiskerivarer og akvakulturprodukter med opprinnelse i Tanzania (se EFT nr. L 190 av 4.7.1998)

Kommisjonsvedtak av 30. juni 1998 om fastsettelse av særlige vilkår for import av fiskerivarer og akvakulturprodukter med opprinnelse i Maldivene (se EFT nr. L 190 av 4.7.1998)

**Liste over EØS-relevante dokumenter oversendt fra
Kommissjonen til Rådet i perioden 1.6. - 19.6.1998**

98/EØS/28/29

Dokumentene kan bestilles fra salgskontorene for De europeiske fællesskaps offisielle publikasjoner

Kode	Katalognr.	Tittel	Vedtatt av Kommi- sjonen	Oversendt Rådet	Antall sider
COM(98) 342	CB-CO-98-349-EN-C ⁽¹⁾	Endret forslag til et rådsvedtak om tiltak for å fremme europeiske metoder for opplæring på arbeidsplassen, herunder læretid	29.5.1998	2.6.1998	29
COM(98) 349	CB-CO-98-359-EN-C	Uttalelse fra Kommissjonen i henhold til EF-traktatens artikkel 189 B nr. 2 bokstav d) om Europaparlamentets endringer til Rådets felles innstilling med hensyn til forslag til et europaparlaments- og rådsdirektiv om tredje endring av direktiv 83/189/EF om en informasjonsrutine for standarder og tekniske forskrifter	29.5.1998	2.6.1998	8
COM(98) 251	CB-CO-98-287-EN-C	Forslag til en rådsforordning (EF) om endring av rådsforordning (EØF) nr. 3577/92 om anvendelse av prinsippet om adgangen til å yte tjenester innen sjøtransport i medlemsstatene (maritim kabotasje) Forslag til et rådsdirektiv om vilkår for bemanning av passasjerskip og ferger i rutetrafikk mellom medlemsstatene	29.4.1998	3.6.1998	21
COM(98) 333	CB-CO-98-366-EN-C	Melding fra Kommissjonen til Rådet – partnerskap med sikte på integrasjon: en strategi for å integrere miljøspørsmål i EUs politikk (Cardiff, juni 1998)	27.5.1998	3.6.1998	13
COM(98) 344	CB-CO-98-352-EN-C	Forslag til et rådsvedtak om Det europeiske fællesskaps undertegning av UN/ECE-konvensjonen om dokumentinnsyn, offentlig deltakelse og tilgang til rettsapparatet i miljø saker	2.6.1997	3.6.1998	37
COM(98) 273	CB-CO-98-285-EN-C	Endret forslag til et europaparlaments- og rådsdirektiv om veitranport av farlig gods og om endring av direktiv 70/156/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om typegod-kjønning av motorvogner og deres tilhengere	4.6.1998	4.6.1998	4
COM(98) 323	CB-CO-98-331-EN-C	Forslag til en rådsforordning (EF) om endring av forordning (EF) nr. 1749/96 med hensyn til andelen av varer og tjenester i den harmoniserte konsumprisindeks Forslag til en rådsforordning (EF) om endring av forordning (EF) nr. 1749/96 med hensyn til geografisk dekning og befolkningsandel i den harmoniserte konsumprisindeks	4.6.1998	4.6.1998	46
COM(98) 305	CB-CO-98-326-EN-C	Forslag til rådsvedtak om særprogrammer til gjennomføring av Det europeiske fællesskaps femte rammeprogram for forskning, teknologisk utvikling og demonstrasjon (1988- 2000) (Del I)	10.6.1998	10.6.1998	151
COM(98) 305	CB-CO-98-327-EN-C	Forslag til rådsvedtak om særprogrammer til gjennomføring av Det europeiske fællesskaps femte rammeprogram for forskning, teknologisk utvikling og demonstrasjon (1988- 2000) (Del II)	10.6.1998	10.6.1998	127
COM(98) 306	CB-CO-98-328-EN-C	Forslag til rådsvedtak om særprogrammer til gjennomføring av Det europeiske atomenergifællesskaps femte rammeprogram for forskning og opplæring (1988- 2000)	9.6.1998	10.6.1998	52

(¹) "EN" viser til den engelske utgaven av COM-dokumentet.

Kode	Katalognr.	Tittel	Vedtatt av Kommi- sjonen	Oversendt Rådet	Antall sider
COM(98) 346	CB-CO-98-357-EN-C	Forslag til en rådsforordning (EF) om endring av forordning (EF) nr. 66/98 om fastsettelse av visse bevarings- og kontrolltiltak for fiskerivirk-somheten i Antarktis	9.6.1997	10.6.1998	12
COM(98) 268	CB-CO-98-298-EN-C	Forslag til en rådsrekommendasjon om tiltak for å begrense allmennhetens eksponering for elektromagnetiske felt (0 Hz-300 GHz)	11.6.1998	12.6.1998	31
COM(98) 348	CB-CO-98-375-EN-C	Forslag til et rådsvedtak om opprettelse av et system for å kontrollere det gjennomsnittlige spesifikke karbondioksidutslipp fra nye personbiler	12.6.1998	12.6.1998	41
COM(98) 362	CB-CO-98-381-EN-C	Forslag til en rådsforordning (EF) om fastsettelse av visse kontrolltiltak med hensyn til fartøyer som fører flagget til land som ikke er parter i konvensjonen om bevaring av levende marine ressurser i Antarktis	11.6.1997	12.6.1998	7
COM(98) 381	CB-CO-98-393-EN-C	Endret forslag til en rådsforordning (EF) om endring av rådsforordning (EØF) nr. 2299/89 om regler for bruk av edb-baserte reservasjonssystemer	15.6.1998	15.6.1998	10
COM(98) 297	CB-CO-98-337-EN-C	Forslag til et europaparlaments- og rådsdirektiv om felles rammebestemmelser om elektroniske signaturer	13.6.1998	16.6.1998	21

Informasjonsrutine - tekniske forskrifter**98/EØS/28/30**

- Direktiv 83/189/EØF av 28. mars 1983 om en informasjonsrutine for standarder og tekniske forskrifter (EFT nr. L 109 av 26.4.1983, s. 8).
- Direktiv 88/182/EØF av 22. mars 1988 om endring av direktiv 83/189/EØF (EFT nr. L 81 av 26.3.1988, s. 75).
- Europaparlaments- og rådsdirektiv 94/10/EF av 23. mars 1994 om annen materielle endring av direktiv 83/189/EØF (EFT nr. L 100 av 19.4.1994, s. 30).

Meldinger om utkast til tekniske forskrifter mottatt av Kommisjonen

Referanse ⁽¹⁾	Tittel	Stillstandsperioden på tre måneder utløper ⁽²⁾
98-0225-NL	Andre forskrift om endring av forskrift om helsebestemmelser for levende toskallede bløtdyr	19.8.1998
98-0226-NL	Forskrift om retningslinjer for godkjenning av modifikasjoner av luftfartøyer	19.8.1998
98-0227-NL	Forskrift om godkjenning av luftfartøyer og utstyr og deler til luftfartøyer	19.8.1998
98-0228-UK	Forskrifter om adgangsforhold for jernbanevogner 1998	27.8.1998
98-0229-A	RVS 8S.05.15 Legging av veidekke Bærelag Høystabile bituminøse bærelag	27.8.1998
98-0230-NL	Forskrift fra ministeren for samferdsel og offentlig bygge- og anleggsvirksomhet av nr. HDTP/.../.../ JdJ, til gjennomføring av artikkel 11.9 tredje ledd i telekommunikasjonsloven (forskrift om nummeridentifikasjon)	26.8.1998
98-0231-B	Kongelig forordning om betegnelser på og kjennetegn for kommersiell propan og butan	7.9.1998
98-0232-E	Utkast til kongelig forordning om godkjenning av retningslinjer for strukturbetong (EHE)	27.8.1998
98-0233-I	Utstedelse av samsvarssertifikat for sement til konstruksjonsteknisk og geoteknisk bygningsarbeid som krever overholdelse av krav nr. I fastsatt i vedlegg A (mekanisk styrke og stabilitet) i presidentdekret nr. 246 av 21.4.1993	31.8.1998
98-0234-I	Utkast til forskrift om endring av vedlegg 1B, 1C og 3 til lov nr. 746/84 om gjødsel	24.8.1998
98-0235-NL	PT-forskrift om kvalitetskrav til frukt og grønnsaker 1997	26.8.1998
98-0238-F	Forskrift om endring av forskrift av 10. februar 1989 om maksimumsgrenser for restmengder av plantevernmidler i og på matkorn	27.8.1998
98-0241-NL	1. Generelle regler om grønnsakfrø, vedlegg II.3.aa 2. Generelle regler om grønnsakfrø, vedlegg II.3.b 3. Inspeksjonsregler for vekster av blomsterfrø. Tillegg til generelt skjema	31.8.1998
98-0242-NL	PT-forskrift om kvalitetskrav til blomsterløk 1998	31.8.1998
98-0243-NL	Utkast til forskrift om flyktige organiske stoffer i henhold til lov om miljøfarlige stoffer	31.8.1998

Referanse ⁽¹⁾	Tittel	Stillstandsperioden på tre måneder utløper ⁽²⁾
98-0193-A	Teleteknisk forskrift FTV 661 om basisstasjoner i det europeiske personsøkersystem (ERMES)	6.8.1998
98-0239-S	Utkast til endring av landbruksdirektoratets forskrifter (SJVFS 1996:52) om innførsel av kjøledyr	4.9.1998
98-0244-S	Utkast til forskrifter og retningslinjer for merking av fettstoffer og oljer	4.9.1998
98-0197-F	Utkast til forskrift om endring av visse bestemmelser i veiloven med hensyn til identifikasjon av motorvogner som bidrar til å begrense luftforurensningen	⁽³⁾
98-0240-E	Forskrift fra Rådet for utdanning, industri og handel om støtte til bedring av arbeidsforholdene i små foretak i bygningsindustrien	⁽⁴⁾
98-0245-D	Forskrift om disponering av informasjons-, kontor- og kommunikasjonsutstyr (forskrift om brukt IT-utstyr)	4.9.1998
98-0246-NL	Forskrift om vilkår for innsamling av husholdningsavfall nær kilden	31.8.1998
98-0248-P	Forskrift om lisens til parallellimport av plante-farmasøytiske produkter	31.8.1998
98-0250-FIN	Regjeringsvedtak om endring av regjeringsvedtak om laserutstyr og inspeksjon av slikt utstyr	31.8.1998
98-0247-UK	Utkast til forskrift om veieinnretninger (automatiske summeringsvektorer for påfylling og diskontinuerlig veiing (endring) (Nord-Irland) 1998	7.9.1998
98-0249-I	Utkast til dekret om endring av ministeriell dekret av 9. januar 1996 om tekniske standarder for konstruksjon, oppføring og prøving av ordinære betongstrukturer og armerte spennbetongstrukturer til stålkonstruksjoner	3.9.1998
98-0251-FIN	De finske byggeforskriftene, del C 2 fuktighet, regler og veiledning	31.8.1998
⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾		

Kommisjonen gjør oppmerksom på at den i samsvar med vilkårene i sin melding av 1. oktober 1986 (EFT nr. C 245 av 1.10.1986, s. 4), er av den mening at dersom en medlemsstat vedtar en teknisk forskrift som kommer inn under bestemmelsene i direktiv 83/189/EØF, uten å sende utkastet til Kommisjonen eller å overholde stillstandsplikten, kan denne forskriften ikke håndheves overfor tredjemann etter vilkårene i den aktuelle medlemsstatens rettsorden. Kommisjonen mener derfor at partene i en tvist har rett til å forvente at nasjonale domstoler avslår å gjennomføre nasjonale tekniske forskrifter det ikke er gitt melding om som fastsatt i fællesskapsretten.

Opplysninger om disse meldingene kan fås fra de nasjonale myndigheter oppført på en liste offentliggjort i De Europeiske Fællesskaps Tidende nr. C 67 av 17. mars 1989 og i EØS-tillegget til De Europeiske Fællesskaps Tidende nr. 6 av 4. mai 1994.

⁽¹⁾ År - registreringsnummer - opprinnelsesmedlemsstat.

⁽²⁾ Frist for merknader fra Kommisjonen og medlemsstatene.

⁽³⁾ Den vanlige informasjonsrutinen gjelder ikke for "farmakopeer".

⁽⁴⁾ Ingen stillstandsperiode når Kommisjonen har godkjent at det er grunn til å treffe hastevedtak.

⁽⁵⁾ Ingen stillstandsperiode for skatte- og finanstiltak; jf. artikkel 1(9)(3) i direktiv 94/10/EF.

DOMSTOLEN

Informasjon fra De europeiske fællesskaps domstol⁽¹⁾

98/EØS/28/31

Domstolens dom (femte kammer) av 26. mars 1998 i sak C-324/96 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Irinodikio, Echinós): Odette Nikou Petrídi Anonymos Kapnemboriki AE mot Athanasía Simou mfl (felles markedsordning - rå tobakk - ordning med største garantimengder - gyldigheten av rådsforordning (EØF) nr. 1114/88, nr. 1251/89 og nr. 1252/89 og kommisjonsforordning (EØF) nr. 2046/90).

Domstolens dom av 31. mars 1998 i forente saker C-68/94: Republikken Frankrike mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap, støttet av Forbundsrepublikken Tyskland, og C-30/95: Société Commerciale des Potasses et de l'Azote (SCPA) og Entreprise Minière et Chimique (EMC), støttet av Republikken Frankrike, mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap, støttet av Kali und Salz GmbH og Kali und Salz Beteiligungs-AG (fællesskapstilsyn med foretakssammenslutninger - samlet dominerende stilling).

Domstolens dom av 2. april 1998 i sak C-296/95 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Court of Appeal, England and Wales): The Queen mot Commissioners of Customs and Excise, ex parte: EMU Tabac SARL, The Man in Black Limited og John Cunningham, intervenient: Imperial Tobacco Ltd (rådsdirektiv 92/12/EØF om generelle ordninger for varer som er underlagt særavgift og om regler for eie, transport og kontroll av slike varer - medlemsstaten der avgift skal betales - kjøp gjennom agent).

Domstolens dom av 2. april 1998 i sak C-321/95 P: Stichting Greenpeace Council (Greenpeace International) mfl mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap, støttet av Kongeriket Spania (anke - fysiske eller juridiske personer - tiltak av direkte og individuell betydning for dem).

Domstolens dom av 2. april 1998 i sak C-367/95 P: Kommisjonen for De europeiske fællesskap mot Chambre Syndicale Nationale des Entreprises de Transport de Fonds et Valeurs (Sytraval) og Brink's France SARL (anke - statsstøtte - klage inngitt av konkurrent - Kommisjonens plikt til å undersøke en klage og bestemmelsen om at avvisning av klage skal begrunnes).

Domstolens dom av 2. april 1998 i sak C-213/96 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Uudenmaan Lääninoikeus): sak reist av Outokumpu Oy (særavgift på elektrisitet - avgiftssatser som varierer etter metoden som er benyttet til strømproduksjon innenlands - flat sats for importert elektrisitet).

Domstolens dom av 28. april 1998 i sak C-120/95 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Conseil Arbitral des Assurances Sociales): Nicolas Decker mot Caisse de Maladie des Employés Privés (fritt varebytte - EF-traktatens artikkel 30 og 36 - refusjon av medisinske utgifter i en annen medlemsstat - forhåndsgodkjenning fra den kompetente institusjon - kjøp av briller).

Domstolens dom av 28. april 1998 i sak C-118/96 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Länsretten i Dalarnas Län, tidl. Länsretten i Kopparbergs Län): Jessica Safir mot Skattemyndigheten i Dalarnas Län, tidl. Skattemyndigheten i Kopparbergs Län (adgang til å yte tjenester - fri kapitalbevegelse - beskatning av sparemidler i form av livsforsikring - lovgivning i en medlemsstat som gir ulike skatteordninger avhengig av hvor foretaket som yter tjenestene, er etablert).

Domstolens dom av 28. april 1998 i sak C-158/96 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Cour de Cassation): Raymond Kohll mot Union des Caisses de Maladie (adgang til å yte tjenester - refusjon av medisinske utgifter i en annen medlemsstat - forhåndsgodkjenning fra den kompetente institusjon - folkehelse - tannlegebehandling).

Domstolens dom av 28. april 1998 i sak C-200/96 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Landgericht Köln): Metronome Musik GmbH mot Music Point Hokamp GmbH (opphavsrett og beslektete rettigheter - utleie- og utlånsrett - gyldigheten av direktiv 90/100/EØF).

⁽¹⁾ EFT nr. C 209 av 4.7.1998.

Domstolens dom av 28. april 1998 i sak C-306/96 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Cour d'Appel de Versailles): Javico International og Javico AG mot Yves Saint Laurent Parfums SA (YSLP) (konkurranse - kosmetiske luksusprodukter - selektivt distribusjonssystem - forpliktelse til å eksportere til en tredjestat - forbud mot gjeninnførsel til samt markedsføring i Fællesskapet).

Domstolens dom (sjette kammer) av 30. april 1998 i sak C-136/95 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Cour de Cassation, Frankrike): Caisse Nationale d'Assurance Vieillesse des Travailleurs Salariés (CNAVTS) mot Évelyne Thibault (lik behandling av kvinner og menn - direktiv 76/207/EØF - fødselspermisjon - rett til evaluering av utført arbeid).

Domstolens dom av 30. april 1998 i forente saker C-37/96 og C-38/96 (anmodninger om en foreløpig kjennelse fra Tribunal d'Instance, Paris): Sodiprem SARL mfl (C-37/96) og Roger Albert SA (C-38/96) mot Direction Générale des Douanes (havneavgifter (octroi de mer) - skatteregler for de franske oversjøiske departementer - vedtak 89/688/EØF - avgifter med tilsvarende virkning som en tollavgift - nasjonal beskatning).

Domstolens dom (sjette kammer) av 30. april 1998 i forente saker C-377/96 til C-384/96 (anmodninger om en foreløpig kjennelse fra Hof van Cassatie/Cour de Cassation, Belgia): August de Vriendt mot Rijksdienst voor Pensioenen, Rijksdienst voor Pensioenen mot René van Looveren mfl (direktiv 79/7/EØF - lik behandling - alderspensjon og pensjon ved arbeidsopphør - beregningsmetode - pensjonsalder).

Domstolens dom (første kammer) av 30. april 1998 i sak C-47/97 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Richmond Magistrates' Court): straffesak mot E. Clarke & Sons (Coaches) Ltd og D.J. Ferne (sosial lovgivning på området veitransport - lovpliktig bruk av fartsskriver - unntak for kjøretøyer benyttet til persontransport i rutetrafikk når ruten ikke overskrider 50 km).

Domstolens dom av 5. mai 1998 i sak C-157/96 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra High Court of Justice, Queen's Bench Division): The Queen mot Ministry of Agriculture, Fisheries and Food og Commissioners of Customs and Excise, ex parte: National Farmers' Union mfl (landbruk - dyrehelse - nødtiltak mot bovin spongiform encefalopati - "kugalskap").

Domstolens dom av 5. mai 1998 i sak C-180/96: Det forente kongeriket Storbritannia og Nord-Irland mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap, støttet av Rådet for Den europeiske union (landbruk - dyrehelse - nødtiltak mot bovin spongiform encefalopati - "kugalskap").

Domstolens dom av 5. mai 1998 i sak C-386/96 P: Société Louis Dreyfus & Cie mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap (nødhjelp gitt av Fællesskapet til stater i den tidligere Sovjetunionen - lån - remburs - søksmål om oppheving - vilkår for realitetsprøving - "direkte berørt").

Domstolens dom av 5. mai 1998 i sak C-391/96 P: Compagnie Continentale (France) SA mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap (nødhjelp gitt av Fællesskapet til stater i den tidligere Sovjetunionen - lån - remburs - søksmål om oppheving - vilkår for realitetsprøving - "direkte berørt").

Domstolens dom av 5. mai 1998 i sak C-403/96 P: Glencore Grain Ltd mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap (nødhjelp gitt av Fællesskapet til stater i den tidligere Sovjetunionen - lån - remburs - søksmål om oppheving - vilkår for realitetsprøving - "direkte berørt").

Domstolens dom av 5. mai 1998 i sak C-404/96 P: Glencore Grain Ltd mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap (nødhjelp gitt av Fællesskapet til stater i den tidligere Sovjetunionen - lån - remburs - søksmål om oppheving - vilkår for realitetsprøving - "direkte berørt").

Domstolens dom (sjette kammer) av 7. mai 1998 i sak C-145/97: Kommisjonen for De europeiske fællesskap mot Kongeriket Belgia (manglende oppfyllelse av forpliktelser - plikt til forhåndsmelding etter direktiv 83/189/EØF).

Domstolens beslutning av 4. desember 1997 i sak C-60/97 P: X mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (tjenestemenn - forfremmelse - anke).

Domstolens beslutning av 9. desember 1997 i sak C-257/97: E-Quattro Snc mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (ingen domsmyndighet - saken henvises til Førsteinstansdomstolen).

Domstolens beslutning (fjerde kammer) av 25. mars 1998 i sak C-174/97 P: Fédération Française des Sociétés d'Assurances (FFSA) mfl mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap, støttet av Republikken Frankrike og La Poste (statsstøtte - anke - skattefordeler for La Poste - forsikringsprodukter).

Domstolens beslutning (sjette kammer) av 30. april 1998 i forente saker C-128/97 og C-137/97 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Pretura Circondariale di Roma, Sezione Districata di Tivoli): straffesak mot Italia Testa (C-128/97) og Mario Modesti (C-137/97); intervenient: Società Italiana degli Autori ed Editori (SIAE) (anmodning om en foreløpig kjennelse - avvísning).

Sak C-81/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Bundesvergabeamt, ved nevnte domstols beslutning av 3. mars 1998 i saken Alcatel Austria AG, Stuaag Bau-AG, Österreichisches Forschungszentrum Seibersdorf GmbH, Siemens Aktiengesellschaft Österreich – Bietergemeinschaft "Ecoroute" og Sag-Schrack Anlagentechnik AG mot Bundesministerium für Wissenschaft und Verkehr.

Sak C-82/98 P: Anke inngitt 26. mars 1998 av Max Kögler mot beslutning truffet av De europeiske fellesskaps førsteinstansdomstol (tredje kammer) 20. januar 1998 i sak T-160/96 mellom Max Kögler og De europeiske fellesskaps domstol, støttet av Rådet for Den europeiske union.

Sak C-83/98 P: Anke inngitt 26. mars 1998 av Republikken Frankrike mot dom avsagt av De europeiske fellesskaps førsteinstansdomstol (andre kammer med utvidet sammensetning) 27. januar 1998 i sak T-67/94 mellom Ladbroke Racing Ltd og Kommisjonen for De europeiske fellesskap.

Sak C-86/98 til C-93/98: Anmodninger om en foreløpig kjennelse fra Consiglio de Stato, ved nevnte domstols beslutning av 20. januar 1998 i sakene 1) Questore (påtalemyndigheten), Macerata mot Claudio Peroni, 2) Questore, Genova mot Eliana Fasciolo, 3) Questore, Genova mot Umberto Merlo, 4) Questore, Catanzaro mot Patrizia Cafferelli, 5) Questore, Milan mot Chiara Picerno, 6) Questore, Imperia mot Gianluca Barrese, Andrea De Sanctis og SaS Riviera, 7) Questore, Pavia mot Giovanni Giacchetto og 8) Questore, Savona mot Francesco Amato.

Sak C-99/98: Søksmål anlagt 7. april 1998 av Republikken Østerrike mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap.

Sak C-100/98: Søksmål anlagt 9. april 1998 av Kongeriket Sverige mot Rådet for Den europeiske union.

Sak C-101/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Bundesgerichtshof, ved nevnte domstols beslutning av 5. mars 1998 i saken Union Deutsche Lebensmittelwerke GmbH mot Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft e.V.

Sak C-102/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Bundessozialgericht, ved nevnte domstols beslutning av 17. februar 1998 i saken Ibrahim Kocak mot Landesversicherungsanstalt Oberfranken und Mittelfranken.

Sak C-104/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Oberster Gerichtshof, ved nevnte domstols beslutning av 31. mars 1998 i saken Johann Buchner og tolv andre mot Sozialversicherungsanstalt der Bauern.

Sak C-105/98 P: Anke inngitt 14. april 1998 av Günther Bühring mot dom avsagt av De europeiske fellesskaps førsteinstansdomstol (første kammer) 4. februar 1998 i sak T-246/93 mellom Günther Bühring og Rådet for Den europeiske union og Kommisjonen for De europeiske fellesskap.

Sak C-106/98 P: Anke inngitt 15. april 1998 av Comité d'Entreprise de la Société Française de Production, Syndicat National de Radio-diffusion et de Télévision S.N.R.T. - C.G.T., Syndicat Unifié de Radio et de Télévision S.U.R.T. - C.F.D.T, Syndicat National Force Ouvrière de Radio-diffusion et de Télévision og Syndicat National de l'Encadrement Audiovisuel S.N.E.A. - C.F.E. - C.G.C. mot beslutning truffet av De europeiske fællesskaps førsteinstansdomstol (andre kammer med utvidet sammensetning) 18. februar 1998 i sak T-189/97 mellom Comité d'Entreprise de la Société Française de Production mfl og Kommisjonen for De europeiske fællesskap.

Sak C-107/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Tribunale Amministrativo Regionale per Emilia-Romagna, avdelingen i Parma, ved nevnte domstols beslutning av 10. mars 1998 i saken Teckal Srl mot kommunen Viano (Reggio Emilia) og AGAC - Azienda Gas-Acqua Consorziale di Reggio Emilia.

Sak C-108/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Tribunale Amministrativo Regionale della Campania (Napoli), ved nevnte domstols beslutning av 19. november/11. desember 1997 i saken RI.SAN Srl mot kommunen Ischia og GEPI SpA, nå kalt Italia Investimenti SpA (Italinvest SpA).

Sak C-110/98 til C-147/98: Anmodninger om en foreløpig kjennelse fra Tribunal Económico-Administrativo Regional de Cataluña, ved nevnte domstols beslutninger av 19. desember 1997 i sak C-110/98 til C-115/98, C-117/98, C-120/98 og C-125/98 til C-146/98, av 30. januar 1998 i sak C-121/98 til C-124/98 og C-147/98 og av 25. februar 1998 i sak C-116/98, C-118/98 til C-119/98, Gabalfrisa S.A. mfl mot Administración Estatal de la Agencia Tributaria (A.E.A.T).

Sak C-150/98 P: Anke inngitt 17. april 1998 av Den økonomiske og sosiale komité mot dom avsagt av De europeiske fællesskaps førsteinstansdomstol (tredje kammer) 17. februar 1998 i sak T-183/96 mellom E og Den økonomiske og sosiale komité.

Sak C-151/98 P: Anke inngitt 17. april 1998 av Pharos SA mot dom avsagt av De europeiske fællesskaps førsteinstansdomstol (tredje kammer) 17. februar 1998 i sak T-105/96 mellom Pharos SA og Kommisjonen for De europeiske fællesskap.

Sak C-158/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Hoge Raad der Nederlanden, ved nevnte domstols beslutning av 22. april 1998 i saken Staatssecretaris van Financiën mot V.O.F. Coffeeshop "Siberië".

Sak C-160/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Ufficio del Giudice di Pace di Genova, ved nevnte domstols beslutning av 28. mars 1998 i saken Eridania SpA mot Azienda Agricola San Luca.

Sak C-161/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Tribunal de Travail, Mons, tredje kammer, ved nevnte domstols beslutning av 21. april 1998 i saken Georges Platbrood mot Office National des Pensions (ONP).

Sak C-162/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Oberlandesgericht, Köln, ved nevnte domstols beslutning av 13. mars 1998 i en sak vedrørende en mulkt ilagt Hans-Jürgen Hartmann.

Sak C-165/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Tribunal Correctionnel, Arlon, sjuende kammer, ved nevnte domstols beslutning av 2. april 1998 i saken Ministère Public mot André Mazzoleni - parter som krever skadeserstatning: Eric Guillaume, Michel Pedon, Christian Fondeur, Christian Simonin, Jérôme Canini; sivilrettslig erstatningspliktig: Inter Surveillance Assistance SARL.

Sak C-166/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Tribunal de Grande Instance, Foix, ved nevnte domstols beslutning av 21. april 1998 i saken Société Critourdienne de Distribution mot Receveur Principal des Douanes.

Sak C-167/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Oberster Gerichtshof, Wien, ved nevnte domstols beslutning av 15. april 1998 i saken Westdeutsche Landesbank Girozentrale mot Johannes Leon, bobestyrer for eiendelene til Grundstücks- und Bauprojektentwicklungsgesellschaft mbH i konkurssaken mot dette selskapet.

Sak C-168/98: Søksmål anlagt 4. mai 1998 av Storhertugdømmet Luxembourg mot Europaparlamentet og Rådet for Den europeiske union.

Sak C-173/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Cour d'Appel de Bruxelles, niende kammer, ved nevnte domstols beslutning av 30. april 1998 i saken Sebago Inc. og S.A. Ancienne Maison Dubois et Fils mot S.A. G-B Unic.

Sak C-175/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Pretura Circondariale, Udine (Ufficio del Giudice per le indagini preliminari), ved nevnte domstols beslutning av 20. april 1998 i straffesaken for denne domstolen mot Paolo Lirussi.

Sak C-177/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Pretura Circondariale, Udine (Ufficio del Giudice per le indagini preliminari), ved nevnte domstols beslutning av 20. april 1998 i straffesaken for denne domstolen mot Francesca Bizzaro.

Sak C-178/98: Søksmål anlagt 14. mai 1998 av Kommisjonen for De europeiske fællesskap mot Republikken Frankrike.

Sak C-179/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Cour du Travail, Brussel (sjette kammer), ved nevnte domstols beslutning av 11. mai 1998 i saken den belgiske stat, representert ved statssekretæren for sosial integrasjon, mot Fatna Mesbah.

Sak C-180/98, C-181/98, C-182/98, C-183/98 og C-184/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra Kantongerecht te Nijmegen, ved nevnte domstols beslutninger av 8. mai 1998 i sakene Pavel W. Pavlov (sak C-180/98), Dirk Boetie van der Schaaf (sak C-181/98), Marinus Anthony Pieter Kooyman (sak C-182/98), Evert Wilhelm Geert Weber (sak C-183/98) og Rob Slappendel (sak C-184/98) mot Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten.

Sak C-185/98: Søksmål anlagt 15. mai 1998 av Kommisjonen for De europeiske fællesskap mot Republikken Hellas.

Sak C-186/98: Anmodning om en foreløpig kjennelse fra 4ª Vara Criminal do Círculo do Porto, ved nevnte domstols beslutning av 21. april 1998 i saken Ministério Público mot Maria Amélia Nunes og Evangelina de Matos.

Avskrivning i registeret av sak C-21/95 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Tribunale Amministrativo Regionale del Lazio): Toscana TV mfl mot Ministero delle Poste e Telecomunicazioni.

Avskrivning i registeret av sak C-22/95 (anmodning om en foreløpig kjennelse fra Tribunale Amministrativo Regionale del Lazio): Nuova Antenna Tre SpA mot Ministero delle Poste e Telecomunicazioni.

Informasjon fra De europeiske fellesskaps førsteinstansdomstol⁽¹⁾ 98/EØS/28/32

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-295/94: Buchmann GmbH mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - bevis på deltakelse i stilltiende avtale - bot - fastsettelse av beløpet - formell begrunnelse).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-304/94: Europa Carton AG mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - bevis på deltakelse i stilltiende avtale - bot - omsetning - fastsettelse av beløpet - formildende omstendigheter).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-308/94: Cascades SA mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - ansvar for ulovlig praksis - bot - formell begrunnelse - formildende omstendigheter).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-309/94: NV Koninklijke KNP BT mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - ansvar for overtredelsen - bot - formell begrunnelse).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-310/94: Gruber & Weber GmbH & Co. KG mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - bevis på deltakelse i stilltiende avtale - bot - fastsettelse av beløpet - formell begrunnelse - varer berørt av overtredelsen).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-311/94: BPB de Eendracht NV (tidligere Kartonfabriek de Eendracht NV) mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - forsvarrets rettigheter - bevis på deltakelse i stilltiende avtale - utveksling av opplysninger - pålegg - bot - formell begrunnelse - fastsettelse av beløpet - samarbeid under den administrative saksbehandlingen).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-317/94: Moritz J. Weig GmbH & Co. KG mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - begrepet avtale - pålegg - bot - fastsettelse av beløpet - formell begrunnelse - formildende omstendigheter).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-319/94: Fiskeby Board AB mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - bøter - fastsettelse av beløpet - formildende omstendigheter - formell begrunnelse).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-327/94: SCA Holding Ltd mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - ansvar for overtredelsen - bot - formell begrunnelse - formildende omstendigheter).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-334/94: Sarrió SA mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - begrepet enkeltstående overtredelse - utveksling av opplysninger - pålegg - bot - fastsettelse av beløpet - beregningsmetode - formell begrunnelse - formildende omstendigheter).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-337/94: Enso-Gutzeit Oy mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - overtredelse - bevis).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-338/94: Finnish Board Mills Association - Finnboard mot Kommisjonen for De europeiske fellesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - utveksling av opplysninger - pålegg - bot - fastsettelse av beløpet - formell begrunnelse - samarbeid under den administrative saksbehandlingen).

⁽¹⁾ EFT nr. C 209 av 4.7.1998.

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i forente saker T-339/94, T-340/94, T-341/94 og T-342/94: Metsä-Serla Oy mfl mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap (artikkel 15 nr. 2 i forordning nr. 17/62 - solidaransvar for betaling av boten).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-347/94: Mayr-Melnhof Kartongesellschaft mbH mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - begrepet avtale - utveksling av opplysninger - pålegg - bot - fastsettelse av beløpet - formell begrunnelse - formildende omstendigheter - forsvarets rettigheter - samarbeid under den administrative saksbehandlingen - prinsippet om lik behandling).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-348/94: Enso Española SA mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - rett til en uavhengig og upartisk domstol - forsvarets rettigheter - formell begrunnelse - bot - fastsettelse av beløpet - beregningsmetode - formildende omstendigheter - prinsippet om lik behandling - prinsippet om forholdsmessighet).

Førsteinstansdomstolens dom av 14. mai 1998 i sak T-352/94: Mo och Domsjö AB mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap (konkurranse - EF-traktatens artikkel 85 nr. 1 - ansvar for ulovlig praksis - relevant produktmarked - utveksling av opplysninger - pålegg - bot - fastsettelse av beløpet - formell begrunnelse - formildende omstendigheter).

Førsteinstansdomstolens beslutning av 29. april 1998 i sak T-367/94: British Coal Corporation mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap (EKSF-traktaten - søksmål om oppheving av en implisitt beslutning om avvisning - søksmålet mangler ethvert rettsgrunnlag).

Sak T-60/98: Søksmål anlagt 6. april 1998 av Danagro Adviser A/S, Plunkett Foundation og Irish Agri-Food Development Ltd, som har dannet et fellesforetak etter dansk lov med navnet Ecord Consortium for Russian Cooperation, mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap.

Sak T-61/98: Søksmål anlagt 8. april 1998 av Compagnie Continentale (France) mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap.

Sak T-72/98: Søksmål anlagt 30. april 1998 av Astilleros Zamacona S.A. mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap.

Sak T-73/98: Søksmål anlagt 5. mai 1998 av Société Chimique Prayon Rupel S.A. mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap.

Avskriving i registeret av sak T-153/94: Pell Nederland B.V. og Internationale Controle Maatschappij I.C.M. B.V. mot Kommisjonen for De europeiske fællesskap.